

6527

KARADENİZ TEKNİK UNİVERSİTESİ * FEN BİLİMLERİ ENSTİTUSU

ORMAN MUHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI
ORMAN MUHENDİSLİĞİ PROGRAMI

ORDU DEVLET ORMAN İŞLETMESİNDE ORMAN SUÇU İŞLEME NEDENLERİ

Orm. Müh. Cantürk GÜMÜŞ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
Orman Yüksek Mühendisi
Unvanının Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 19 Haziran 1989

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 11 Temmuz 1989

6527

Tez Danışmanı : Doç. Dr. A. Yücel ERYILMAZ

Jüri Uyesi : Prof. Dr. Alptekin GÜNEL

Jüri Uyesi : Doç. Dr. Kamil YAZICI

Enstitü Müdürü V. : Doç. Dr. İlhan SUNGUR

Haziran 1989
TRABZON

T. C.
Yükseköğretim Bakanlığı
Dokümanasyon Merkezi

ÖNSÖZ

"Ordu Devlet Orman İşletmesinde Orman Suçu İşleme Nedenleri" adlı bu araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Programında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışma konusunun seçilmesinde ve yürütülmesinde bana yol göstererek yardımda bulunan Sayın Hocam Doç.Dr.A.Yücel ERYILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Sayın Hocam Prof Dr. Alptekin GÜNEL'e de yardımları için teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayarım.

Bunun yanında, gerek anket çalışması öncesinde, orman işletmesindeki büro çalışmalarında ve gerekse anket çalışması süresince araştırma için seçilen 30 adet orman köyüne gidebilmem hususunda, orman işletmesinin personel, araç-gereç vb. gibi tüm olanaklarını seferber eden Ordu Devlet Orman İşletmesi Müdürü Orman Yüksek Mühendisi Sayın Servet AYGUN'e teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Trabzon, Haziran 1989

Cantürk GÜMÜŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	II
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
BÖLÜM 1. GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 2. MATERYAL VE YÖNTEM	6
2.1. Çalışılan Köylerin Seçimi	6
2.2. Materyal	6
2.3. Yöntem	7
BÖLÜM 3. ORDU DEVLET ORMAN İŞLETMESİNİN TANITIMI	8
3.1. İşletmenin Tarihçesi	8
3.2. Orman Alanı ve Servet Durumu	8
3.3. Ormanlardan Yapılan Üretim	10
3.4. Ağaçlandırma Çalışmaları	11
3.5. Köylerin Orman İşletme Şefliklerine Dağılımı	11
BÖLÜM 4. ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI KÖYLERİN ÖZELLİKLERİ	13
4.1. Merkez Orman İşletme Şefliği Köyleri	13
4.2. Çambaşı Orman İşletme Şefliği Köyleri	16
4.3. Gölköy Orman İşletme Şefliği Köyleri	19
4.4. Ulubey Orman İşletme Şefliği Köyleri	22
4.5. Köylere Ait Özelliklerin Karşılaştırılması.....	25
BÖLÜM 5. ORMAN SUÇLARI VE ÖZELLİKLERİ	29
5.1. Suçların Gelişimi	29
5.2. Orman Suçları Nedeniyle Oluşan Zararlar	30
5.3. Orman Davaları	31
5.3.1. Davaların Süreleri	32
5.3.2. Davaların Ertelenme Sayıları	33
5.3.3. Orman Davalarının Sonuçları	34
5.4. Orman Suçu İşleyen Kişilerin Özellikleri.....	36
5.4.1. Orman Suçu İşleyen Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılımı	36
5.4.2. Diğer Özellikler	38

BÖLÜM 6. ORMAN SUÇLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	39
6.1. Orman Suçlarına Ekonomik Durumun Etkisi	39
6.2. Sosyal Durum	44
6.2.1. Demografik Yapı	44
6.2.2. Göçler ve Nedenleri	46
6.2.2.1. Sürekli Göçler	46
6.2.2.2. Geçici Göçler	46
6.2.3. Yerleşim Durumu	46
6.2.4. Kooperatifleşme Durumu	47
6.3. Kültürel Durum	47
6.4. Orman Kadastrounun Suçlara Etkisi	48
6.5. Orman Yasalarının Suçlar Üzerine Etkisi	50
6.6. Orman Suçlarını Etkileyen Yönetmel Faktörler.....	53
6.6.1. Köylü Kişisel Yakacak Odun Gereksiniminin Zamanında Verilmemesi	53
6.6.2. Koruma Sistemi	53
6.7. Köylülerin Devlete Olan Güvenlerinin Azalması	55
6.8. Diğer Faktörler	55
BÖLÜM 7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	56
7.1. Sonuçlar	56
7.2. Öneriler	58
KAYNAKLAR	62
ÖZGEÇMİŞ	66

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 5.1. Orman Suçu İşleyenlerin Yaş Gruplarına Dağılımı	37
Grafik 6.1. Açma Suçlarının Aylara Göre Gelişimi	43
Grafik 6.2. Kesme Suçlarının Aylara Göre Gelişimi.....	43
Grafik 6.3. Orman Kadastro Yapılan Köylerde Suçların Gelişimi	49
Grafik 6.5. Kaçakçılık Suçunun 2896 Sayılı Yasa Öncesi Ve Sonrası Gelişimi	52

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.1. Ormanların İşletme Şefliklerine Göre Dağılımı	9
Tablo 3.2. İşletme Ormanlarının Servet ve Artım Durumu	9
Tablo 3.3. İşletmenin Üretim Durumu	10
Tablo 3.4. Köylerin İşletme Şefliklerine Dağılımı ve Orman ile İlişkileri	12
Tablo 3.5. Orman Köylerinin Nüfusu	12
Tablo 4.1. Merkez İşletme Şefliği Köyleriyle İlgili Bazı Bilgiler	13
Tablo 4.2. Merkez İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimleri	15
Tablo 4.3. Çambaşı İşletme Şefliği Köyleriyle İlgili Bazı Bilgiler.....	16
Tablo 4.4. Çambaşı Orman İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimi	18
Tablo 4.5. Orkös'ün Köylere Verdiği Krediler	19
Tablo 4.6. Gökös İşletme Şefliği Köyleriyle İlgili Bazı Bilgiler.....	20
Tablo 4.7. Gökös İşletme Şefliği Köylerinin Arazi Kullanım Biçimi.....	21
Tablo 4.8. Ulubey Orman İşletme Şefliği Köylerinin Bazı Özellikleri	23
Tablo 4.9. Ulubey İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimi	24
Tablo 4.10. Araştırma Yapılan Köylerde Arazi Kullanım Biçimi	26
Tablo 4.11. Ordu İli'nde Fındık Rekoltesi ve Fiyatının Yıllara Göre Gelişimi	27
Tablo 4.12. Araştırma Bölgesinde 1986 Yılı Tarla Bitkileri Üretim Durumu	27
Tablo 5.1. Orman Suçlarının Yıllara ve İşletme Şefliklerine Göre Dağılımı.....	29
Tablo 5.2. Orman Suçlarının Niteliklerine Göre Dağılımı	30
Tablo 5.3. Orman Suçları ile Oluşan Zararlar	31

Tablo 5.4. Ulubey ilçesi'nde Orman Davalarının Süresi.....	32
Tablo 5.5. Orman Davalarının Ertelenme Sayıları	33
Tablo 5.6. Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1970 Yılında Açtığı Davaların Sonuçları	35
Tablo 5.7. Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1975 Yılında Açtığı Davaların Sonuçları	35
Tablo 5.8. Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1980, 1981 ve 1982 Yıllarında Açtığı Davaların Sonuçları	36
Tablo 5.9. Ordu İli Nüfusunun ve Orman Suçu İşleyenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	37
Tablo 6.1. Tarım İşletmelerinin İşledikleri Alan Büyüklüğüne Göre Dağılımı	40
Tablo 6.2. Orman Suçu İşleyen Kişilerin Sahip Oldukları Tarım İşletmelerinin Büyüklüklerine Göre Dağılımı	41
Tablo 6.3. Köylerin Nüfus Durumu	45

ÖZET

Ülkemizde orman-halk ilişkilerinin iyi olmaması, önemli bir ormancılık sorunudur. Bu sorunun en önemli göstergesi orman suçlarının yoğunluğudur.

Orman köylülerinin orman yasasınca yasaklanan eylemlere girişmeleri sonucunda ormanlık alanlar giderek azalmakta, yangın, açma, kesme, kaçakçılık, yerleşme, işgal, faydalanma ve otlatma gibi amaçlarla ormanlarımız servet ve artım yönünden kayba uğramaktadır. Bu nedenle de toplum yararı için beklenen ekonomik ve sosyal işlevlerini yerine getirememektedir. Ormanlarımızı alan, servet ve artım yönünden zarar uğratan bu eylemler orman suçlarını oluşturmaktadır. Orman suçu işleyen ve bu nedenle yargılananların dışında, gizli suçluluk (Criminalita latente) nedeniyle meydana gelen ürün, artım ve ormanlık alan kaybı nedeniyle oluşan kayda geçmemiş zararların da büyük boyutlarda olması, orman suçları konusunu önemli hale getirmiştir.

Araştırma bölgesi olarak, gerek ülkemiz genelinde ve gerekse bölgemizde orman suçlarını yoğun olarak işlenen bir bölge olması nedeniyle Ordu Devlet Orman İşletmesi Seçilmiştir. Çalışılan 30 köy ise, Ordu İşletmesi'nde en fazla suç işlenen orman köyleridir.

Çalışmada anket ve açık görüşme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Anket çalışmasında iki adet soru kağıdı kullanılmıştır. Bunlardan birisi araştırmanın yapıldığı köylerin, diğeri ise orman suçu işleyen kişilerin özellikleriyle ilgili bilgilerin alınması amacıyla kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda işletmede yılda ortalama 483.4 adet orman suçu işlendiği, bu suçların ise çoğunlukla "açma" ve "izinsiz ağaç kesme" suçları olduğu saptanmıştır.

Orman davaları ortalama olarak Merkez İlçe'de 42 ay, Ulubey'de 25.25 ay, Gökçöy'de de 40.62 ayda sonuçlanmaktadır. Davalar bu süre içinde ortalama 14.6 defa ertelenmektedir. Sonuçta ise mahkemeler yaklaşık % 5 oranında orman köylüleri lehine karar vermektedirler.

Orman suçu işleyen kişilerin yaş gruplarına dağılımının incelenmesi sonucunda, genellikle yaşlıların orman suçu işlediği saptanmıştır. Bu kişilerin yüzde 6.3'ü toprak sahibi değildir. Yüzde 81.5'inin sahip olduğu arazi ise geçimini sağlayabilecek büyüklükte bulunmamaktadır. Sahip olunan topraklar ise bölge ortalamasının 1 / 5.7'si oranında verimli işlenebilmektedir.

Araştırma bölgesinde yerleşim dağınıktır. Suç işleyen kişilerin aile nüfusları ülke ortalamasının çok üzerindedir. Okur-yazar olma oranı ise yine bölge ortalamasının çok altındadır. Suç işleyenlerin çoğu ormanın yararlarını, topluma sağladığı ekonomik ve ekonomik olmayan işlevlerini bilmemektedir.

İyelik sorununun çözülmemiş olması da orman suçlarının artmasına yol açan önemli bir etmendir. Bölgede orman suçlarını etkileyen diğer faktörler ise orman yasasındaki değişiklikler, koruma sistemi, koruma personelinin eğitim, araç-gereç ve sosyo-ekonomik yönlerden iyi durumda olmaması, köylülerin kişisel yacak odun haklarının zamanında verilmemesi, köylülerin devlete güvenmemeleri, vb. gibi faktörlerdir.

SUMMARY

The poor public relations with respect to the forestry is a serious problem in Turkey. The high rate of the violators is a reliable indicator to the matter.

Because of the cited violations, forested area shrinks from year to year; the level of the growing stock decreases likewise, because of them forest fires, illegal cuttings, smugglings, illegal possessions and occupation of forest land as well as grazings. All these result in degradation both in social and economic functions of the forests. In addition to those crimes that were discovered and prosecuted there were also so called "Criminalita Latente" of which volume could not be easily estimated.

Ordu Forest Enterprise was selected for the research area because of the high rate of forest violations in the region. Within the study area were also 30 villages chosen for their past records.

The data were collected by direct interviewing with the selected villagers. Two types of questionnaires were used, one for the physical structure of the villages, the other for the personal information.

The average rate of violations was 483.4 per year. The most of which were illegal clearing and cutting. To produce court decisions took 42 months on the average at Central Town, 25.25 months at Ulubey Town, 40.62 months at Gököy Town. During this period, on the average, 14.6 sessions were held. Only five per cent of the court decisions were for the defendant. It was concluded that the majority of the violators were of old age group.

6.3 per cent of them didn't possess any arable land. 81.5 per cent of violators didn't have enough land to support his family. On the other hand, the productivity rate of their land was also 1 to 5.7 comparing to the average of the region.

Dwelling units (houses) were quite scattered. The average number of household of the violators were higher than that of the country.

Illiteracy was common, Most of defendants were unaware of the functions of the forests to the society.

Another reason effecting the number of violations were concluded to be unresolved problem of ownership.

The other reasons that could be mentioned were protection system, lack of qualified staff, not meeting the demands in time by forest service and lack of confidence for political authority.

GİRİŞ

Ülkemizdeki ormansızlaşma sürecinin önemli sebeplerinden birisi olarak, orman-halk ilişkilerinin iyi olmaması gösterilmektedir. Ormancılık çalışmalarında karşılaşılan genel nitelikli sorunların başında da, halkın ormanlar ve ormancılık çalışmaları karşısındaki olumsuz tutum ve davranışları gelmektedir (Özdönmez, 1984, s. 6). Giderek artan nüfusa koşturucu olarak, orman ve orman ürünlerine olan gereksinimin artması yanında, kalkındırılmamış olmasının da etkisiyle orman köylüsü, bilinçli yada bilinçsiz bir şekilde ormanları tahrip etmekte; orman idaresiyle sürekli sürdürülmeye girmektedir. Orman kaynaklarının günden güne azalmasına yol açan bu olumsuzluklar, ormancılığımız ve geleceğini tehlikeye düşüren etkenlerdendir.

Bu nedenle orman köylülerinin ormanın ve ormancılık çalışmalarının karşısında olan olumsuz tutum ve davranışlarının ortadan kaldırılmasının sağlayacağı yararlar, orman köylü ilişkilerinin düzeltilmesi bakımından önem taşımaktadır. Orman köylülerinin ormanlardan yapageldiği yasal olmayan yararlanmaların önüne geçebilmek için, bunların nedenlerinin araştırılması öncelikle ele alınması gereken bir konu olmak gerekir. Köylülerin zaman zaman özellikle ağaçlandırma çalışmaları gibi, ülkemizin geleceği için son derece önemli olan ormancılık yatırımlarının bile karşısında olmasının hangi ekonomik, sosyal, kültürel, hukuki, doğal, psikolojik vb. gibi nedenlere dayandığının araştırılması, alınacak önlemlerin belirlenmesi açısından öneme sahiptir.

Ülkemizde 1970 ile 1987 yılları arasında otlatma, kesme, yerleşme, açma ve taşıma olmak üzere yılda ortalama 48 722 adet orman suçu işlenmiştir. İşlenen bu suçlar sonucunda ise yılda 114 416 m³ yapacak ile 364 010 kental yakacak orman ürünü, açma, kesme ve taşıma suçlarına konu olmuş; hektarlarca orman alanı da yerleşme ve tarla açma gibi amaçlarla ormansızlaştırılmıştır (OGM, 1988, s. 27).

Kuşkusuz yukarıda değinilen yıllık 48 722 adet orman suçu ile bu suçlar sonucunda oluşan zarar gerçek zararı tam olarak yansıtmamaktadır. Bu suçlar ve sözkonusu edilen zarar, aynı yıllar arasında yılda ortalama 1081 adet orman yangını ve yanan 14 043 hektar alan dahil edilmeden hesap edilmiştir.

Diğer yandan, değinilen suç ve oluşan zararlar, yalnızca kayıtlara geçmiş olanlarıdır. Bu suçlara kayda geçmemiş; hakkında zabıt tutulmayıp, savcılığa ve bu kanalla mahkemeye sevkedilmemiş olanları; yani gizli suçları da eklediğimizde sorunun çok daha büyük boyutlara ulaşabileceği bir gerçektir.

Ordu Devlet Orman İşletmesi, 1976-1985 yılları arasında işlenen yılda ortalama 182,6 "açma" suçu ile Silifke, Manavgat, Kozan, Kdz.Ereğli, Alanya ve İstanbul devlet orman işletmelerinden sonra 207 işletme arasında, sınırları içerisinde en çok suç işlenen 7. işletme durumundadır. Bunun yanında yılda ortalama 69,4 "yerleşme" suçu ile ülkemiz orman işletmeleri arasında 10.; Karadeniz Bölgesinde ise ilk sırada yer almaktadır. "Kesme" suçunun ise Doğu Karadeniz Bölgesi'nde en çok işlendiği işletme durumundadır (OGM, 1988, s. 30).

Ormanların 1455-1613 yıllarında yayla alanlarından aşağıya doğru tahrip edildiği Ordu ili'nde, aynı yıllarda "etek ormanları"ndan sözedilmekte, yerleşim merkezlerinin daha çok iç kısımlarda bulunduğu bu yıllarda sahil şeridinin tamamen ormanlarla kaplı olduğu bilinmektedir (Yediyıldız, 1985, s. 19). Yani, 1600'lü yıllarda Ordu'da iç kısımlardan sahile doğru bir orman tahribatı sözkonusu olmasına rağmen yine de ormanlar büyük bir alan işgal etmektedir. Günümüzde ise sahil kesiminde de orman varlığından söz etmek olanaklı değildir. Türkiye genelindeki istatistikler de Ordu Devlet Orman İşletmesi'nin en hızlı ormansızlaşan işletmelerden olduğunu göstermektedir.

Gerek araştırma konusu ile ve gerekse genel anlamıyla suç sebepleriyle ilgili araştırmalar çok azdır.

Ülke düzeyinde orman suçlarının sebepleri üzerine yapılan bir araştırmada orman suçlarının sebepleri, ekonomik, sosyal, kültürel, hukuki, teknik, idari ve psikolojik olmak üzere yedi grupta incelenmektedir (Özdönmez, 1965, s. 92).

Suç sayısı 1937-1965 yılları arasında 1,5 milyonu aşmıştır. Orman köylerinde, orman bitişiği ve yakınındaki köylerde yaşayan 10,7 milyon nüfusun yaklaşık olarak 1,6 milyon hanede yaşadığı kestirilebilir. Bundan her hanede en az bir kişinin orman suçu işlediği sonucu çıkarılabilir. Bir orman köyündeki araştırma, her aile reisinin en az bir kez orman suçundan mahkemeye verildiğini ortaya koymuştur. Orman suçlarıyla istatistiklerin dikkatle incelenmesi, seçim yıllarında birdenbire azalmalar olduğunu ortaya koymaktadır. 1950, 1953, 1957 yıllarında işlenen orman suçlarının sayıları, bir yıl önceki, bir yıl sonraki suçların genellikle altında kalmaktadır. Seçim yıllarında, partilerin orman idari personeli ve koruma memurları üzerindeki baskıları sonucu

birtakım suçların hoşgörü ile karşılanarak bunlar için işlem yapılmadığı anlaşılıyor (Geray, 1974, s. 81).

Diğer bir araştırmacı tarafından ise orman suçlarının temel nedeni olarak, ekonomik ve toplumsal "gerilik" ten sözedilirken bunların da yalnız başına bir anlam ifade etmediği, orman suçu sayılan eylemlerin ortaya çıkmasında "orman köyleri" ndeki ekonomik ve toplumsal yaşamın "geri" olması yanında; bu yerleşmelerdeki yapılanmanın niteliği; bu yapılanmadaki yerleşmelerin çevredeki köysel ve kentsel yerler arasındaki ilişkinin niteliği, kimi zaman ve yörede tek tek, kimi zaman ve yörede de iki yada üçünün birlikte etken olduğu bildirilmektedir (Çağlar, 1984, s. 163).

Çanakcıoğlu ise konuya insanların ormanlara yaptığı zararlar olarak yaklaşmış ve bu zararları, orman yangınları, otlatma, açmacılık, kaçakçılık, ortam kirlenmesi, insanların başkaca zararları olarak sınıflandırmış ve bunların sebeplerine değinmiştir (Çanakcıoğlu, 1981).

Serez'in belirlemelerine göre, Doğu Karadeniz Bölgesinde görülen orman ürünü kaçakçılığının asıl nedeni, Gümüşhane, Erzurum ve Kars illeri gibi Karadeniz Bölgesi ardı mıntikalarda görülen orman azlığı ve bu yörelerin ihtiyacının kısmen de olsa bu bölgeden karşılanması, diğer taraftan dağınık yerleşim içerisinde yeralan yapılar çok defa büyük oranda ağaç kullanılarak yapılmış olması ve bu yapıların da ömürlerinin kısa olması gösterilmektedir (Serez, 1988, s.76).

Ülkemizdeki orman suçları gerek nitel ve gerekse nicel açıdan bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Örneğin, Tokat, Afyon, Ankara, Bandırma ve Koyulhisar gibi orman işletmelerinde "otlatma suçu" yoğunluk kazanırken; Adıyaman, Milas, Mersin, Bartın, Bayındır ve İzmir orman işletmelerinde "yerleşme"; Silifke, Manavgat, Kozan, Kdz.Ereğli, Alanya, İstanbul, Ordu gibi işletmelerde ise "açma suçu" yoğun olarak işlenmektedir (OGM, 1988, s. 30).

Özdönmez tarafından orman suçlarının coğrafi dağılımına ve buna etki eden faktörlere de makro düzeyde yer verilmektedir (Özdönmez, 1965, s. 102).

Diğer bir araştırmacı tarafından ise, orman alanlarını otlatma, orman açmacılığı, kaçakçılık vb. amaçlarla kullanma, yangın çıkarma ve aşırı yararlanma gibi olumsuzluklara neden olan insanlara karşı özel koruyucu ve önleyici önlemler almak gereği üzerinde durulmakta ve orman suçlarına sebep olarak ta bazı ekonomik etkenlere değinilmektedir (Kapuğu, 1987, s. 190-204).

Özetle, bu konuda yapılan çalışmalarda genellikle suç istatistikleri incelenmiş ve bu suçların nitel ve nicel gelişimine göre bazı yaklaşımlarda bulunulmuştur. Suç işleyen kişilerin obje olarak alındığı ayrıntılı araştırmaların yapıldığını söylemek ne yazık ki olanaklı olmamaktadır.

Bu çalışma ile Ordu Devlet Orman İşletmesinde orman suçu işleyen kişilerin özellikleri ile onları suç işlemeye iten sosyal, ekonomik, hukuki, psikolojik, teknik, yönetsel vb. gibi faktörlerin araştırılması amaçlanmaktadır.

Çalışma orman suçunun yoğun olarak işlendiği orman köylerinde yürütülmüştür. Bu nedenle "orman köyü" ve "orman suçu" kavramlarına açıklık getirilmesi yararlı görülmektedir.

Ülkemizde orman içi ve orman bitişiği köyler olarak ayır-dilen orman köylerinin tanımı ve dolayısıyla de sayısı, hukuki, doğal, politik vb. gibi nedenlerle yıldan yıla değişmektedir.

Orman Köylerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmeliğe göre;

Orman içi köy: Evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazi topluluğu dört yönden ormanlarla çevrili olan köyleri,

Ormana bitişik köy ve kasaba: Evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazi topluluğu bir, iki veya üç yönden ormanlara bitişik olan köyleri ve kasabaları,

Orman köyü: Orman içi veya ormana bitişik köyleri ifade eder (Res.Gaz., 1986).

Genel anlamıyla suç ise; işlenmesini, kanunun ceza tahdidi altında yasakladığı davranışlardır, şeklinde tanımlanmaktadır (Bilge, 1987, s. 149).

Bir başka tanımlamaya göre de "toplumun düzen ve sükununu sağlamak üzere işlenmemesi gereken fiiller" suç oluşturmaktadır (Önen, 1985, s. 84).

O halde orman suçu, orman yasası tarafından işlenmesi yasaklanan fiillerden oluşmaktadır. Diğer bir ifade ile, işlenmesi yürürlükteki orman yasası ile yasaklanan ve cezayı gerektiren davranışlara "orman suçu" demek olanaklıdır.

Bu araştırma yedi bölüm halinde işlenmiş bulunmaktadır.

Birinci bölümde, sorun tartışılmış, araştırma konusunun amaç ve önemi, literatür özeti ile bazı kabul ve tanımlamalara yer verilmiştir.

İkinci bölümde, araştırmanın hangi köylerde yapılacağına nasıl saptandığı hususuna yer verilmiş ve araştırmada yararlanılan materyaller ile kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümde, işletmenin tarihçesi ile işletme ormanlarının alan, işletme şekli, servet, üretim, artım ve eta durumları ile ağaçlandırma çalışmalarına ve işletme sınırları içindeki köylerin özelliklerine yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde, araştırmanın yapıldığı köylerin ekonomik, kültürel, sosyal vb. gibi özellikleri ile bu özelliklerin karşılaştırılmasına çalışılmıştır.

Beşinci bölümde, işletmede işlenen orman suçlarının sayısal gelişimi, suçlar nedeniyle oluşan zarar ile orman davalarına ilişkin bazı belirlemeler ortaya konmuş; davaların süre, sonuç ve ertelenme sayılarına ilişkin bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Diğer yandan bu bölümde orman suçu işleyen kişilerin bazı özelliklerine de değinilmiştir.

Altıncı bölümde, orman suçu işleyen kişilerin ekonomik, sosyal ve kültürel durumları, geneldeki verilerle karşılaştırmalı olarak verilmeye çalışılmıştır. Ayrıca orman suçları üzerine etkili olabilen iyelik sorunu, orman yasasındaki eksik ve aksaklıklar ile yönetsel ve psikolojik sorunlara da yer verilmiştir.

Yedinci bölümde ise, araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile orman suçlarının önlenmesi için alınması gerekli bazı önlemlere yer verilmiş ve bunlara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1.Çalışılan Köylerin Seçimi

Bu çalışma ile ormancılıkta önemli sorunlardan birini oluşturan orman suçlarının sebepleri araştırılmak istenmektedir. Araştırmanın yapılması için Ordu Devlet Orman İşletmesi'nin neden seçildiği hususuna giriş bölümünde değinilmiştir.Bu durumda karşımıza çıkan en önemli nokta çalışma bölgesi içinde hangi köylerin seçileceği konusu olmuştur.

Çalışma alanı içerisinde 183 köy bulunmaktadır (DiE,1983, s.5,7,8).Çalışmanın yapılacağı köylerin saptanması amacıyla Ordu Devlet Orman İşletmesi sınırları içerisinde 1985,1986 ve 1987 yıllarında işlenen suçlar dava ve icra takip defterinden çıkartılarak köy bazında sınıflara ayrılmıştır.Bu sınıflama sonunda en yoğun olarak suç işlenen 30 köy seçilmiştir.

Seçilen köylerde işlenen suçların işletme genelinde işlenen suçlara oranı ise yine 1985,1986 ve 1987 yılları için yüzde 60'dan fazla olarak tesbit edilmiştir.Yani,araştırmanın yürütüldüğü 30 köyde,anılan yıllarda işlenen orman suçları,yukarda sözü edilen 183 köyde işlenen suçların en az yüzde 60'ını temsil etmektedir.

2.2. Materyal

Araştırmada öncelikle orman suçu işleyen kişilerden oluşan denekler,materyal olarak alınmıştır.Bu amaçla iki aşamalı bir anket formu düzenlenmiştir.Bu anket sonucunda elde edilen yanıtlardan geniş ölçüde yararlanılmıştır.

Bunun yanında Ordu Devlet Orman İşletmesi-dava ve icra takip defterlerindeki kayıtlar ile orman işletme şeflikleri tarafından hazırlanan aylık ve 15 günlük " vukuat cetvelleri " de yararlanılan materyaller arasında yer almaktadır.

Ordu Devlet Orman işletmesi-ağaçlandırma projeleri,amenajman planları,yol projeleri,orman muhafaza memurları tarafından tutulan zabıt varakaları,Orköy Daire Başkanlığı tarafından ilçe bazında hazırlanan kalkınma planları,Orman işletmesi-Dava Takip Servisi'deki dava dosyaları,mahkeme ara kararları ve kararları ile Orman Genel Müdürlüğü-Koruma ve Yangınla Mücadele Daire Başkanlığı istatistikleri de yararlanılan diğer materyalleri oluşturmaktadır.

2.3.Yöntem

Çalışmada anket ve açık görüşme yöntemlerinden yararlanılmıştır.Bu amaçla iki adet soru kağıdı kullanılmıştır.Bunlardan birincisi araştırmanın yapıldığı köylerin demografik,sosyal,kültürel,coğrafik,ulaşım ve iletişim olanakları,ekonomik durumları v.b. gibi özelliklerine ilişkin bilgilerin elde edilmesi için hazırlanan sorularla ilgilidir. Diğeri ise orman suçu işleyen köylülerin ekonomik,sosyal,kültürel v.b. gibi durumları ile ilgili soruların bulunduğu bir soru formudur.

Köylerin genellikle dağınık yerleşime sahip olması, çalışmayı zorlaştıran en önemli etken olmuştur.Karşılaşılan diğer bir güçlük ise,deneklerin okuma-yazma oranının düşük olmasıdır. Bu güçlük,soruların tarafımızdan sorulup yanıtların da yine tarafımızdan kaydedilmesiyle aşılmağa çalışılmıştır.

Deneklere yöneltilen soruların basit,anlaşılabilir ve kısa olmasına özen gösterilmiştir.Sorulara ilişkin yanıt seçenekleri oluşturulmamış; böylece deneklerin,seçeneklerden etkilenmesinin önüne geçildiği gibi,belirlenen kısıtlı sayıdaki seçeneklerle az sayıda tercih yapmasının da engellenmesine çalışılmıştır.

Doğru ve içten yanıt alabilmek için deneklerin adı ve soyadı sorulmamıştır.Araştırmada öncelikle mahkeme kayıtlarından suç işleyenlerin listesi alınarak köylere gidilmiş ; köy muhtarlarıyla da işbirliği yapılarak suç işlemiş olan kişiler isim okunarak çağırılmış ve bu yolla anket yapılmaya çalışılmıştır.Ancak; her ne kadar çalışmanın amacı deneklere anlatılmışsa da, deneklerin çok çekindikleri,yanıt vermekten kaçındıkları gözlenmiştir.Bu nedenle isim okumaktan vazgeçilmiş ve köy muhtarları ile öğretmenlerden köylülerle iletişim kurmakta yararlanılmıştır.

Belirtilmesi gereken diğer bir konu da denek sayısının kararlaştırılmasıdır.Bunun için öncelikle " grup ölçmesi " denilen ölçmelerdeki en az güvenilirlik için gerekli yaklaşık 30 denek sayısı (Acun ve Geray,1980,s.8) kulanmış ve işletme Şefliklerinde en az 50 denekle çalışılarak,toplam 206 denekten bilgi alınmıştır.

3.ORDU DEVLET ORMAN İŞLETMESİNİN TANITIMI

3.1.İşletmenin Tarihçesi

Ordu ili'nde Devlet Orman İşletmesi 1944 yılında kurulmuştur.1946 yılında işletme sınırları içinde bulunan Ünye, ayrı bir işletme müdürlüğü olarak ayrılmış, ancak 1950 yılında kapatılarak yeniden Ordu Devlet Orman İşletmesine bağlanmıştır. 1954 yılında ise Ünye Devlet Orman İşletmesi tekrar kurularak Ordu Devlet Orman İşletmesinden ayrılmıştır.

Ordu Devlet Orman İşletme Müdürlüğü 1976 yılına kadar, Merkez, Ulubey, Gökçöy, Aybastı, Mesudiye, Gebeme ve Kabadüz bölgelerinden oluşan bir örgütlenme yapısı içerisinde ormancılık etkinliklerini yürütmüştür. 1976 yılında ise örgüt yapısında bir değişiklik olmuş ve aynı yıl Mesudiye Devlet Orman İşletmesi kurulmuştur.

Günümüzde Ordu Devlet Orman İşletmesi, Merkez, Gökçöy, Çambaşı, Ulubey orman işletme şeflikleri ile Ağaçlandırma şefliğinden oluşan bir örgütlenme yapısı içerisinde ormancılık çalışmalarını sürdürmektedir.

Ordu Devlet Orman İşletmesinin merkezi Ordu İl Merkezi'dir. İşletme; Perşembe, Ulubey, Gökçöy ve Merkez ilçe sınırları içerisinde etkinliklerini yürütmektedir. Perşembe ilçesi ormancılık çalışmaları Merkez Orman İşletme Şefliği tarafından yapılmaktadır. Çambaşı Orman İşletme Şefliği ise yönetsel bakımdan Merkez ilçe'ye bağlı alanlar üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir. Ulubey ve Gökçöy Orman İşletme Şeflikleri ise yönetsel açıdan Ulubey ve Gökçöy ilçelerine bağlı topraklar üzerinde ormancılık etkinliklerinde bulunmaktadır.

3.2.Orman Alanı ve Servet Durumu

Amenajman planlarına göre Ordu Devlet Orman İşletmesi sınırları içerisinde 54709 ha. ormanlık alan bulunmaktadır. Tablo 1'den de görüldüğü gibi yüzde 72'si kuru ; yüzde 28'i de baltalık orman niteliğindedir. Kuru ormanlarının yüzde 61'i ile baltalık ormanlarının yüzde 53'ü iyi nitelikli orman karakterindedir.

Tablo 3.1 : Ormanların İşletme Şekillerine Göre Dağılımı

İşletme Şefliği	KORU			BALTALIK			TOPLAM (ha.)
	İyi (ha.)	Bozuk (ha.)	Toplam (ha.)	İyi (ha.)	Bozuk (ha.)	Toplam (ha.)	
Merkez	3911	3683	7594	3996	2091	6087	13681
Çambaşı	5447	3331	8778	-	2599	2599	11377
Ulubey	5439	4536	9975	1306	814	2120	12095
Gölköy	9148	3733	12881	2959	1716	4675	17556
TOPLAM	23945	15283	39228	8261	7220	15481	54709
Yüzde	44	28	72	15	13	28	100

Kaynak : Ordu Orman İşletme Müdürlüğü 1987 Yılı Çalışma Programı

Tablo 3.2 : İşletme Ormanlarının Servet ve Artım Durumu

İşletme Şefliği	Servet		Artım	
	m3	Ster	m3	Ster
Merkez	503 181	186 847	15 440	7 325
Çambaşı	1 188 068	378 051	42 790	7 560
Ulubey	789 979	83 747	29 684	3 637
Gölköy	1 506 865	159 014	27 878	5 408
İşletme Toplamı	3 988 093	807 659	115 792	23 970

Kaynak : Ordu Orman İşletme Müdürlüğü 1987 Çalışma Programı

Tablodan da incelenebileceği gibi Ordu Devlet Orman İşletmesi ormanlarında 4 milyon m³'e yakın (3 988 093 m³) ve

807 659 ster servet bulunmaktadır.Amenajman planlarına göre hesap edilen artım ise 115 792 m³ ve 23 930 ster'dir.

1 ster 0.750 m³ olarak kabul edilirse,Ordu Devlet Orman işletmesinin serveti 4 593 837 m³ ; artımı da 133 740 m³ olarak hesap edilebilir.Bu durumda Ordu Devlet Orman işletmesinde hektardaki ağaç serveti,

4 593 837 m³ : 54709 ha = 84 m³/ha olarak bulunur.

Ulke genelindeki ormanlık alanlarda hektardaki ağaç servetinin 45.9 m³/ha.(Eryılmaz,1985,s.149) olduğu düşünülürse, Ordu Devlet Orman işletmesi ormanlarının hektardaki ağaç serveti olarak ülkemiz ortalamasının çok üstünde bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Koru ve baltalık ormanlarının hektardaki artımı bakımından ülkemiz ortalaması 1.4 m³/ha. olarak hesaplanmışken (Eryılmaz, 1985,s.151) ,Ordu Devlet Orman işletmesi ormanlarının hektardaki artımı ;

133 740 m³ : 54 709 ha. = 2.4 m³/ha. düzeyindedir.

Ordu Devlet Orman işletmesinin yıllık etası ise 134 000 m³'tür (Yazıcı,1989,s.26).

3.3. Ormanlardan Yapılan Üretim

işletmede 1982-1986 yılları arasında yapılan üretim şöyledir.

Tablo 3.3 : İşletmenin Üretim Durumu

Yıllar	YAPACAK		YAKACAK			TOPLAM
	m ³	%	Ster	m ³	%	m ³
1982	13 462	62	11 119	8 339	38	21 801
1983	14 097	50	18 829	14 122	50	28 219
1984	8 599	35	21 308	15 981	65	24 580
1985	9 617	13	86 581	64 936	87	74 553
1986	7 807	35	18 983	14 237	65	22 044
Toplam	53 582	31	156 820	117 615	69	171 197
Ortalama	10 716	31	31 364	23 523	69	34 239

Kaynak :Ordu Orman İşletme Müdürlüğü 1987 Çalışma Programı
Not : 1 ster = 0.75 m³ olarak kabul edildi.

Görüldüğü gibi 5 yılın ortalaması olarak işletme ormanlarından yapılan üretimin yüzde 31'i yapacak odun , yüzde 69'u da yakacak odundan oluşmaktadır.

3.4. Ağaçlandırma Çalışmaları

Ordu Devlet Orman işletmesinde ağaçlandırma çalışmalarına 1973 yılında Kaleboynu Orman İçi Ağaçlandırma Projesi ile başlanılmıştır.1984 yılına kadar dikim çalışmalarının sürdürüldüğü Kaleboynu Projesi'nde, 12 yılda 1 041 hektar alan ağaçlandırılmış olup, 3 257 000 fidanın dikimi gerçekleştirilmiştir.Günümüzde bu alanda bakım ve koruma çalışmaları devam etmektedir.

1977 ve 1982 yıllarında yürütülen Arpalık Projesi dahilinde ise ; 1977 yılında 42 hektar ; 1982 yılında da 26 hektar olmak üzere toplam 68 hektar alan ağaçlandırılmıştır.

Halen çalışmaların devam ettiği Şahsene Projesi'ne 1983 yılında başlanılmış olup ; 1984 -1987 yılları arasında toplam 416 hektar alana dikim yapılmıştır. 416 bin fidanın dikildiği ağaçlandırma alanında çalışmalara günümüzde de devam edilmektedir.

Sonuç olarak , 1973 yılından 1987 yılına kadar Ordu Devlet Orman işletmesinde 1525 hektar alan ağaçlandırılmıştır.Yani yılda ortalama olarak $1525/15 = 101.6$ hektar ağaçlandırma yapılabilmektedir.

3.5.Köylerin Orman İşletme Şefliklerine Dağılımı

Ordu Devlet Orman işletmesinin etkinliklerini yürüttüğü Merkez,Perşembe, Gököy ve Ulubey ilçelerinde toplam 183 köy bulunmaktadır.Bu köylerin orman ile ilişkileri, 6831 Sayılı Orman Yasasınının 31 ve 32. maddesi kapsamına girenlerin sayısı ile köylerin orman işletme şefliklerine dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.4 : Köylerin Orman İşletme Şefliklerine Dağılımı ve Orman ile İlişkileri

İşletme Şefliği	Köy Sayısı	Ormanla İlişkili Köyler			Or.Yasasına Göre Durumu	
		Or.İçi	Or.Bit.	Or.Dışı	31.Madde	32.Madde
Merkez	120	1	24	95	12	11
Çambaşı	4	4	-	-	4	-
Ulubey	31	5	12	14	10	11
Gölköy	28	8	16	4	8	16
Toplam	183	18	52	113	34	38

Kaynak : Ordu Orman İşletme Müdürlüğü 1987 Yılı Çalışma Programı

Görüldüğü gibi köylerin 18'i orman içi, 52'si de orman kenarı olmak üzere 70'i orman köyü niteliğindedir.Yani köylerin yüzde 38'i orman köyüdür.

Tablo 3.5 : Orman Köylerinin Nüfusu

İşletme Şefliği	Orman İçi Köy Nüfusu	%	Orman Bitişik Köy Nüfusu	%	TOPLAM
Merkez	279	1	18 858	99	19 147
Çambaşı	4 370	100	-	-	4 370
Ulubey	5 339	26	15 363	74	20 702
Gölköy	0 086	28	22 915	72	32 001
Toplam	19 074	25	54 146	75	76 220

Kaynak : DiE,1985 Genel Nüfus Sayımı

Tablodan da incelenebileceği gibi, orman köylerinde yaşayan nüfusun yüzde 25'i orman içi karakterindeki köylerde, yüzde 75'i de ormana bitişik karakterdeki köylerde yaşamını sürdürmektedir.

4. ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI KÖYLERİN ÖZELLİKLERİ

Çalışma, Ordu Devlet Orman İşletmesi sınırları içindeki 30 köyde yürütülmüştür. Bu 30 köyün 9'u Merkez Orman İşletme Şefliği, 4'ü Çambaşı Orman İşletme Şefliği, 8'i Ulubey Orman İşletme Şefliği, 9'u da Gököy Orman İşletme Şefliği sınırları içerisindedir.

Bu bölümde çalışmanın yapıldığı köylere ilişkin bilgiler, öncelikle işletme şeflikleri bazında verilecek; bölümün sonunda ise bu bilgilerle ilgili karşılaştırmalara değinilecektir.

4.1. Merkez Orman İşletme Şefliği Köyleri

Merkez Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde Erenli, Günören, Akgüney, Bahariye, Harami, Aşağıkirazdere, Yukarıkirazdere, Yeşilada ve Selimiye köylerinde araştırma yapılmıştır. Köylerin hane sayıları 45-270 arasında değişmekte olup, toplam 1187 hane bulunmaktadır. Bu köylerin nüfusları, sahip oldukları mahalle sayıları, okul ve cami durumları ile ilçe merkezine uzaklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.1 : Merkez İşletme Şefliği Köyleriyle İlgili Bazı Bilgiler

Köyün Adı	Mahalle Sayısı	Nüfus	Hane Sayısı	İlkokul	Cami	İlçe Merkezine Uzaklık (km)
Akgüney	2	672	80	2	1	35
A.Kirazdere	6	696	120	6	4	25
Bahariye	2	350	125	1	1	30
Erenli	7	957	137	3	3	32
Günören	10	1896	270	3	1	25
Harami	5	1254	180	1	1	28
Selimiye	2	279	45	1	1	28
Yeşilada	4	610	125	2	2	25
Y.kirazdere	3	390	105	2	1	40
Toplam	34	7104	1187	21	15	268

Görüldüğü gibi köyler 2-10 mahalleden oluşmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü 9 köyde toplam 1187 hanede 7104 nüfus yaşamaktadır. Yani her hanede ortalama 6 kişi yaşamını sürdürmektedir.

Köyler, bilimsel literatüre de "Karadeniz Tipi Yerleşme" (Eryılmaz, 1988) diye geçen bir yerleşme biçimine sahiptirler. Mahallelerin kısmen toplu ya da birbirine daha yakın ev gruplarından oluştuğu bu yerleşme biçimine aynı zamanda "Dağınık Yerleşme" denilmektedir.

İlçe Merkezi'ne 20-40 km uzaklıkta olan Köylerin hepsinde, ilçe merkezi ile bağlantılı yol bulunmaktadır. Ancak, özellikle köy-içi yolların ulaşımına son derece elverişsiz olduğu gözlemlenmiştir. Diğer yandan, Aşağıkirazdere Köyü'nde kısmen olmak üzere, Selimiye, Yeşilada, Bahariye ve Akgüney köylerinde kış aylarında ulaşımın zorlukla yapılabildiği ifade edilmektedir.

Köylerdeki konutların ise yüzde 60'ı betonarme, yüzde 40'ı da ahşap niteliğindedir. Özellikle ahır, samanlık gibi tesislerde de geniş oranda ahşap kullanılmakta olup, bir çoğunun çatısının "pe-davra" ya da "hartama" diye nitelendirilen ağaç malzemelerden yapılmış olduğu gözlemlenmiştir.

Elektrik ve telefon hizmetlerinin getirilmiş olduğu bu köylerde, özellikle kış aylarında oluşan arızaların günlerce giderilemediği ifade edilmektedir.

Köylerde sağlık ocağı bulunmamaktadır. Önemli ölçüde su sorununun bulunduğu ve veteriner hizmetlerinin de yok denecek düzeyde olduğu belirtilmektedir.

Köylülerin yüzde 85-90'ı bir radyo sahibi iken; televizyonu bulunanların oranı yüzde 60-65 düzeyindedir. Televizyon yayınlarının bazı köylerden iyi alınamaması sorunlar arasında yer almaktadır.

Köylerin hepsinde ilkokul, Günören Köyü'nde ise ilkokulların yanında, ayrıca bir ortaokulda bulunmaktadır. Öğretmen sayısının yetersiz olduğu okullarda bazı ilkokulların öğretmensizlikten dolayı kapatıldığı ifade edilmektedir. Bunun yanında, köylerdeki mahallelerin hemen hemen hepsinde birer cami bulunmakta olup, kadrolu imamlar görev yapmaktadır.

Köylerdeki arazinin bugünkü kullanım durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.2: Merkez İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimi

Köyler	Tarım Alanı (Dekar)	Orm. Alanı (Dekar)	Mera Alanı (Dekar)	VIII. Sınıf (Dekar)	Toplam (Dekar)
Akgüney	2810	2070	-	-	4880
A.kirazdere	6290	4970	-	-	11260
Bahariye	7830	3720	-	-	11550
Erenli	6040	3450	-	-	9490
Günören	12760	11880	-	-	24640
Harami	6920	6540	-	-	13460
Selimiye	2135	9745	100	-	11980
Yeşilada	5430	1890	-	-	7320
Y.kirazdere	4030	4280	-	-	8310
Toplam	54245	48545	100	-	102890
Yüzde	52.7	47.2	0.1	-	100

Kaynak 1 : Ordu İli Merkez İlçe Orman Köyleri Kalkınma Olanı
2 : Ordu İli Perşembe ve Ulubey İlçeleri Orman Köyleri Kalkınma Planı.

Görüldüğü gibi köylerdeki arazinin yüzde 52.7'si tarım arazisidir. Ormanlık alanlar ise yüzde 47.2 oranında bulunmaktadır. Sekizinci sınıf arazinin olmadığı bu köylerde mera alanları ise ancak binde 1 oranında yer almaktadır.

Köylüler geçimlerini arazinin 52.7'sinde yürüttükleri tarımsal etkinliklerden sağlamaktadır. Fındık tarımı ise bu tarımsal etkinliklerin hemen hemen tamamını oluşturmaktadır. Köylerde fındığın yanında mısır da üretilmektedir. Ancak, Mısırın köylülere önemli miktarda bir ekonomik girdi sağladığı da söylenemez. Hayvancılık ise, yalnızca köylülerin kendi gereksinimlerini karşılamak amacı ile barındırdıkları 1-2 büyükbaş hayvanla sınırlı kalmaktadır.

Araştırmanın yürütüldüğü köylerden yalnızca Selimiye orman içi köy niteliğindedir. Diğer sekiz köy ise ormana bitişik karakterdedir. Selimiye, Aşağıkirazdere, Erenli, Günören, Yukarıkirazdere köyleri 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 31. maddesi kapsamına girmektedir. Bu köylerden yalnızca Günören'in 31. madde ile sağlanan kolaylıktan yararlanarak 1988 yılında 1200 ster yakacak odun aldığı işletme kayıtlarından anlaşılmaktadır. Selimiye köylüleri ise ekonomik nedenlerden dolayı yasanın kendilerine sağladığı hakkı kullanmak istemediklerini ifade etmektedirler.

Diğer yandan orman işçiliği de köylüler için başlı başına bir geçim kaynağı olamamaktadır. Zira, 1988 yılında 30 adet orman işçisinin istihdam edildiği Merkez Orman İşletme Şefliğinde, bu işçilere vahidi fiyat ile yaptıkları üretim ve sürütme işleri karşılığı 40 milyon TL ödenmiştir. İstihdam edilen işçi sayısının azlığı yanında, onlara ödenen yıllık $40\ 000\ 000 / 30 = 1.3$ milyon liranın yetersizliği de orman işçiliğinin köylüler için önemli bir geçim kaynağı oluşturmadığını göstermektedir.

Eski adıyla Orköy, ilçe bazında yaptığı kalkınma planları çerçevesinde 1975-1985 yılları arasında araştırmanın yürütüldüğü 9 köyden 358 aileye toplam 124.4 ton dam örtülümü kredisi vermiştir. Bunun yanında Bahariye Köyü'nden iki aile fenni arıcılık, Erenli Köyü'nden iki; Bahariye Köyü'nden de beş aile süt sığırcılığı kredisinden yararlanmışlardır.

Günören Köyü'ne ise T.C. Ziraat Bankası tarafından arıcılık kredisi verilmiş olup, günümüzde bu köyün hane sayısının yarısından çoğu geçimini arıcılıktan sağlamaya çalışmaktadır.

4.2. Çambaşı Orman İşletme Şefliği Köyleri

Çambaşı Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde dört köy bulunmaktadır. Bu köylerin hepsinde anket çalışması yapılmıştır. Yönetmel açıdan Merkez ilçeye bağlı olan bu köyler Derinçay, Musakırık, Özlükent ve Yeşilyurt Köyleridir.

Bu dört köyde toplam 615 hanede 4370 nüfus yaşamaktadır (D. i.E., 1985). Köylerin 1985 nüfus sayımına göre nüfusları, mahalle ve hane sayıları, okul ve cami durumları ile ilçe merkezine olan uzaklıkları aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Tablo 4.3: Çambaşı İşletme Şefliği Köyleriyle İlgili Bazı Bilgiler

Köyler	Mahalle Sayısı	Nüfusu	Hane Sayısı	İlkokul	Cami	İlçe Merkezine Uzaklık (km)
Derinçay	4	1269	200	4	3	61
Musakırık	3	1280	160	3	1	46
Özlükent	2	620	70	1	-	57
Yeşilyurt	5	1201	185	3	2	53
Toplam	14	4370	615	11	6	217

Tablodan görüldüğü gibi köyler 2-5 mahalleden oluşmaktadır. Derinçay Köyü'nün Başkotana, Çayır, Güde ve Kışlacık mahalleleri toplu yerleşime sahipken; diğer köylere bağlı mahalleler kendi aralarında kısmen olmakla birlikte, dağınık yerleşim düzeninde bulunmaktadır.

Köylerdeki konutların yüzde 70'i ahşap; yüzde 30'u da betonarme niteliğindedir. Gerek konutlarda, gerekse ahır, samanlık gibi diğer tesisler ve özellikle yayla evlerinde ağaç malzeme kullanımını yoğunur.

İlçe merkezine en uzak köyler olan Özlükent ile Derinçay da ulaşımı sağlayacak nitelikte yol bulunmamaktadır. Yeşilyurt Köyü yolunun ise yağışlı günlerde ve özellikle kış aylarında ulaşımına kapanmakta olduğu ifade edilmektedir.

Yönetsel bakımdan Musakırık Köyüne bağlı olan Yokuşdibi yerleşim yeri, Çambaşı İşletme Şefliği sınırları içindeki dört köyün merkezi konumundadır. Musakırık Köyü'nün Köknar Mahallesi'ne dört; Musakırık ve Alçakbel Mahalle'lerine ise dokuz km uzaklığında olan Yokuşdibi; Yeşilyurt Köyü'nün mahallelerine de ortalama sekiz km uzaklıktadır. Sağlık ocağı ilkokul, ortaokul ve coğrafi konumu ile doğal bir "Merkez Köy" niteliğinde olan Yokuşdibi, aynı zamanda Merkez İlçe-Çambaşı Orman İşletme Şefliği Merkezi olan Turnalık ve Çambaşı Yaylası Karayolu üzerinde bulunması ile de önem taşımaktadır.

Derinçay köyünde elektrik ve telefon bulunmamaktadır. Elektrik ve telefon hizmetlerinin ulaştırılmış olduğu diğer üç köyde ise arızaların zamanında giderilemediği, kış aylarında servis hizmetlerinin aksadığı ifade edilmektedir.

Köylerden yalnızca, Musakırık Köyü'ne bağlı Yokuşdibi yerleşim yerinde sağlık ocağı bulunmaktadır. Derinçay, Özlükent ve Yeşilyurt köylü'leri de bu sağlık ocağından yararlanmaktadır. Ancak, kış aylarında ulaşımın zor olması nedeni ile bunun da gerçekleştirilemediği ifade edilmektedir.

Veteriner hizmetlerinin de son derece yetersiz olduğu bu köylerden Derinçay ve Yeşilyurt'ta önemli ölçüde içme suyu sorunu bulunmaktadır. Suyun az oluşunun yanında sağlıklı olduğundan da yakınılmaktadır.

Köylülerin yüzde 90'ı bir radyo sahibidir. Derinçay Köyü'nde elektrik olmadığı için Köylüler televiyon yayınlarını izlemek olanagını bulamamaktadırlar. Televizyon yayınlarının oldukça iyi alınabildiği Yeşilyurt Köyü'nde Köylülerin yüzde 60'ı bir televizyon sahibidir. Bu oran Musakırık Köyü'nde yüzde 80, Özlükent Köyü'nde ise yüzde 65 dolayındadır.

Köylerdeki arazi kullanım biçimi aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.4 : Çambaşı Orman İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimi

Köyler	Tarım Alanı (Dekar)	Orman Alanı (Dekar)	Mera (Dekar)	VIII.Sınıf (Dekar)	Toplam (Dekar)
Derinçay	-	36 500	-	-	36 500
Musakırık	20	88 490	159 160	50	247 720
Özlükent	-	5 520	-	-	5 520
Yeşilyurt	5 670	22 380	-	-	28 050
Toplam	5 690	152 890	159 160	50	317 790
Yüzde	1.8	48.1	50.1	0.0	100.0

Kaynak : Ordu İli Merkez İlçe Orman Köyleri Kalkınma Planı

Tablodan da anlaşılacağı gibi, Çambaşı Orman İşletme Şefliği sınırları içindeki arazinin yüzde 1.8'i tarım, yüzde 50.1'i mera arazisi iken; yüzde 48.1'i de orman olarak kullanılmaktadır. VIII. sınıf arazi ise yok denecek düzeydedir.

Köylüler geçimlerini orman işçiliğinden sağlamaktadırlar. Ancak, orman işçiliğinin de başlı başına bir geçim kaynağı oluşturmadığı, yalnızca yaz aylarında sosyal güvenceden yoksun ve düşük ücretle yapılan bir iş olduğu ifade edilmektedir. Yeşilyurt Köyü'nde fındık önemli bir geçim kaynağıdır. Diğer üç köyde ise tablo 4.4'de herhangi bir tarım alanı gösterilmemiş olmasına rağmen köylüler, gerek orman içi açıklıklarda ve gerekse mera alanlarında mısır ve patates üreterek, orman işçiliğinin yanında bu tarım ürünlerinden de ekonomik girdi sağlamaya çalışmaktadırlar.

Tablo 4.4'de görülen mera alanlarının büyük bir bölümü Çambaşı yaylası meralarıdır. Araştırma bölgesindeki köyler yanında Ordu İli Merkezi ile diğer ilçe ve köylerden yaz aylarında Çambaşı Yaylası'na binlerce kişinin, değişik amaçlarla geldiği ve bu yüzden de arazinin yüzde 50'den fazlasını oluşturan meralara aşırı bir baskının olduğu ifade edilmektedir. Mera alanlarının düzensiz kullanımı yanında, iyi ırk ve kalitede hayvanların olmayışı bölgede hayvancılığın da önemli bir geçim kaynağı oluşturmaması sonucunu doğurmaktadır.

Araştırmanın yürütüldüğü köylerin tamamı orman içi köy niteliğindedir. Bu köyler aynı zamanda 3373 Sayılı Yasa ile 1987 yılında değiştirilen 6831 Orman Sayılı Yasa'nın 31. Maddesi kapsamına girmektedir. Bu madde uyarınca 1987 yılında Yeşilyurt köylüleri 356.96 m³, Derinçay köylüleri 403.25 m³, Musakırık köylüleri ise 672.40 m³ yakacak odun haklarından yararlanmışlardır. Yani, köyden 630 haneye toplam 1726.11 m³ = 2301 ster yakacak odun tarife bedeli ile verilmiştir. Böylece, 1987 yılında her hane 2301 ster/630 hane = 3.7 ster yakacak odun alabilmiştir.

Orköy'ün ise, etkin olarak çalışmalarını sürdürdüğü 1975'li yıllardan, 1986 yılına kadar, yapılan planlara uygun olarak bu köylere verdiği krediler aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.5 : Orköy'ün Köylere Verdiği Krediler

Köyler	Verilen Kredi Cins ve Miktarları				
	Dam Örtülüğü (Hane/Kg.)	Süt Sığırcılığı (Unite)	Halıcılık (Unite)	Fenni Arıcılık (Unite)	Motorlu Testere (Adet)
Derinçay	178/43 709	-	-	6	9
Musakırık	134/45 149	2	3	5	5
Özlükent	82/40 972	-	1	4	3
TOPLAM	339/129 830	2	4	15	17

Kaynak : Ordu Tarım İl Müd. Destekleme Şube Müdürlüğü Kayıtları

Tabloda görüldüğü gibi özellikle dam örtülüğü kredisinin verilmesi üzerinde önemle durulmuş ve hane sayısının yaklaşık 2/3'üne kredi verilmiştir.

4.3 Gölköy Orman İşletme Şefliği Köyleri

Gölköy ilçesinde araştırma, Cihadiye, Damarlı, Haruniye, İçyaka, Kale, Kazören, Özlü, Süeymaniye ve Yuvapınar köylerinde yapılmıştır. Hane sayıları 55 ile 260 arasında değişmekte olan ve bu köylerde toplam 1 505 hanede 10 798 nüfus yaşamını sürdürmektedir (DiE, 1985). Köylere ilişkin bazı bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.6: Gölköy işletme Şefliği Köyleriyle ilgili Bazı Bilgiler

Köyler	Mahalle Sayısı	Nüfusu	Hane Sayısı	ilkokul+ Ortaokul	Cami	ilęe Merkezine Uzaklık (km.)
Cihadiye	5	556	120	3	3	8
Damarlı	9	1 942	260	4+1	3	14
Haruniye	6	764	85	1+1	1	15
içyaka	5	1 162	180	3	2	12
Kale	7	1 336	160	2+1	2	3
Kazören	10	1 703	235	5+1	1	13
Özlü	6	1 712	240	4	1	12
Süleymaniye	7	1 259	170	1	1	14
Yuvapınar	4	364	55	1	-	22
Toplam	60	10 798	1505	24+4	14	113

Görüldüğü gibi köyler 4-10 mahalleden oluşmaktadır.Cihadiye köyü mahalleleri kısmen olmak üzere ; Haruniye, Süleymaniye ve Yuvapınar köylerine bağlı mahalleler toplu yerleşime sahiptirler. Diğer köylerde ise dağınık yerleşim düzenini bulunmaktadır.

Köylerdeki konutların yüzde 75'i ahşap, yüzde 25'i de beto-narme niteliğindedir. Ahır, samanlık gibi tesisler ise tamamen ağağ malzemeden oluşmaktadır. Konut çatıları genellikle ęinko kaplı durumdadır. Ancak, diğer tesislerin çatılarında yine ağağ malzeme kullanılmaktadır.

ilęe Merkezi'ne 3-22 km. uzaklıkta olan köylerin hepsinin ilęe Merkezi ile bağlantılı yolu bulunmaktadır. Ancak, Cihadiye, Haruniye, Süleymaniye ve Yuvapınar köy yollarının kiş aylarında ulaşıma elverişsiz duruma geldiği ve kullanılamadığı ifade edilmektedir. Yuvapınar Köyü'ne, anket ęalıřmasının yapıldığı Eylül ayında Orman işletme Şefliğinden temin edilen arağla gidile-memesi ve ancak yaya olarak ulaşılabilmesi de köylülerin kiş aylarındaki yol sorunları hakkında bir bilgi vermektedir. Damarlı, iğkaya, Kazören ve zl köylerinde ise mahalleler arasındaki yol bağlantılarının ulaşıma son derece elverişsiz olduğu gözlenmiş-tir.

Köylerin hepsinde elektrik bulunmaktadır. Telefon sorunu da gzmlenmiş durumdadır. Ancak, özellikle ilęe merkezine uzak olan ve kiş mevsiminde ulaşımın zorlukla yapıldığı Haruniye, Yuvapınar ve Cihadiye köyleri ile Kazören Köyü'nde kiş aylarında meydana gelen arızaların günlerce giderilemediğinden Őikyet edilmektedir.

Köylerde önemli lęde sağlık sorunu bulunmaktadır. Özellik-le ilęe merkezine uzak ve ulaşım olanaklarının eksik olduğu köy-

lerde bu sorunlardan daha çok bahsedilmektedir. Köylerden yalnızca Kozören ve Damarlı'da sağlık ocağı bulunmakta olup, birer sağlık memurundan başka personel çalışmamaktadır. Sağlık hizmetlerinin çok yetersiz olduğu Gölköy köylerinde, içme suyunun da yetersiz ve sağlıksız olduğu ifade edilmektedir.

Haruniye, Süleymaniye ve Yuvapınar köylerinde televizyon yayınları izlenememektedir. Diğer köylerde ise köylülerin yüzde 65'i bir televizyon sahibidir. Tüm köylerde radyo sahibi olanların oran ise yüzde 70'tir.

Köylerin hepsinde en az bir ilkokul bulunmaktadır. Bunun yanında Damarlı, Haruniye, Kale ve Kazören köylerinde birer tane ortaokul eğitim ve öğretim etkinliklerini sürdürmektedir. Tablo 4.6'dan da izlenebileceği gibi köylerde toplam 24 ilkokul, 4'te ortaokul bulunmaktadır. ilkokullarda toplam 35 öğretmen görev yapmakta olup, 1856 öğrenci öğrenimini sürdürmektedir. Yani, bir öğretmene ortalama $1856 / 35 = 53$ öğrenci düşmektedir. Ortaokullarda ise toplam 11 öğretmen ile 387 öğrenci bulunmakta olup, 12 öğretmen açığının sözkonusu olduğu yetkililerce ifade edilmektedir.

Köylerdeki arazinin bugünkü kullanım biçimi ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.7 : Gölköy İşletme Şefliği Köylerinin Arazi Kullanım Biçimi

Köyler	Tarım Alanı (Dekar)	Orman Alanı (Dekar)	Mera (Dekar)	VIII.Sınıf (Dekar)	TOPLAM (Dekar)
Cihadiye	7 440	5 580	-	-	13 020
Damarlı	10 450	19 410	-	-	29 860
Haruniye	4 650	4 875	-	20	9 545
İçyaka	5 240	14 830	-	-	20 070
Kale	2 280	1 505	-	-	3 785
Kazören	5 715	25 295	-	-	31 010
Özlü	6 320	14 360	-	-	20 680
Süleymaniye	2 890	3 975	-	20	6 885
Yuvapınar	3 065	660	-	-	3 725
TOPLAM	48 050	90 490	-	40	138 580
Yüzde	34.67	65.30	-	0.03	100

Kaynak : Ordu ili Gölköy,Kumru,Kargan ilçeleri Orman Köyleri Kalkınma Planı

Görüldüğü gibi köylardeki arazinin yüzde 65.3'ü ormanlık alandır. Tarım alanlarının toplam alana oranı ise yüzde 34.67 kadardır. Mera alanlarının bulunmadığı köylerde sekizinci sınıf arazi de yok denecek düzeydedir.

Genellikle köylüler geçimlerini arazinin yüzde 34.67'sinde (4 805 ha.) yürüttükleri tarımsal etkinliklerden sağlamaktadırlar. Bu tarımsal etkinlik içerisinde fındık en önemli yeri tutmaktadır. Mera alanları olmamasına rağmen köylerde hayvancılık da geçim kaynağı oluşturmaktadır.

Damarlı Köyü'nde ise arıcılık önemli bir geçim kaynağıdır. Bu köyde hane sayısının tamamına yakını geçimini arıcılıktan sağlamaktadır. Özlü Köyü'nde ise hane sayısının yüzde 40'ı arıcılık yapmaktadır.

Cihadiye, Damarlı, Haruniye, İçyaka, Kale, Kozören, Süleymaniye ve Yuvapınar köyleri orman içi köy niteliğindedir. Özlü Köyü ise ormana bitişik köy kapsamına girmektedir. Orman içi köy niteliğinde olan köyler aynı zamanda sınırları içinde verimli orman bulunan köyler olup, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 31. Maddesi kapsamında yer almaktadırlar. Özlü Köyü sınırları içinde ise verimli orman bulunmadığı için, bu köy anılan yasanın 32. Maddesi kapsamındadır.

Yürürlükteki 6831 Sayılı Orman Yasası uyarınca Orman İşletme Şefliği tarafından 1987 yılında, Damarlı Köyü'ne 600 ster, Haruniye'ye 1130 ster, Cihadiye'ye 480 ster, Kale'ye 1500 ster, Kozören'e 2028 ster, Özlü'ye 270 ster ve Yuvapınar Köyü'ne de 1050 ster yakacak odun, tarife bedeli ile verilmiştir. Bunun yanında yine anılan yasanın 31. Maddesi uyarınca 1987 yılında Kozören Köyü'ne 22.235 m³; 1988 yılında ise Haruniye Köyü'ne 13.138 m³ yapacak orman ürünü, kesme, taşıma ve istif giderleri alınarak, köylülerin yapacak gereksinimlerinin karşılanması amacıyla verilmiştir.

Orköy ise 1977 ve 1983 yıllarında Kozören, İçyaka, Damarlı ve Yuvapınar köylerinden 364 aileye toplam 123310 kg. dam örtülüğü kredisi vermiştir. Yine Kozören Köyü'nden iki aile 1983 yılında Orköy'den fenni arıcılık kredisi almıştır.

Diğer yandan Cihadiye Köyü'nde T.C.Ziraat Bankası kredileriyle yapılmış dört adet mandıra bulunmaktadır.

4.4. Ulubey Orman İşletme Şefliği Köyleri

Ulubey Orman İşletme Şefliği sınırları içinde kalan köyler, yönetsel bakımdan Ulubey ilçesi ne bağlıdırlar. Bu köyler, Belen-

yurt, Hocaoglu, Kirazlık, Koşaca, Ören, Refahiye, Uzunmahmut ve Yenisayaca köyleridir. Köylerde 90-320 arasında değişen toplam 1674 hane bulunmaktadır. Köylerin bazı özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.8 : Ulubey İşletme Şefliği Köylerinin Bazı Özellikleri

Köyler	Mahalle Sayısı	Nüfusu	Hane Sayısı	İlkokul	Cami	İlçe Merkezine Uzaklık (km)
Belenyurt	5	1635	300	4	3	32
Hocaoglu	6	1048	119	2	1	20
Kirazlık	3	705	150	3	4	36
Koşaca	5	1104	230	3	1	25
Ören	3	1415	195	3	-	30
Refahiye	4	590	90	2	2	18
Uzunmahmut	9	1515	270	5	4	16
Yenisayaca	7	1670	320	4	4	7
Toplam	46	9682	1674	26	19	184

Görüldüğü gibi köyler 3-9 mahalleden oluşmaktadır. Toplam 9682 kişinin yaşamını sürdürdüğü bu 9 köyde her hanede ortalama 5.78 nüfus yaşamaktadır. Köylerin hepsi dağınık yerleşim düzenine sahiptir. Konutların ise; Yenisayaca, Refahiye, Koşaca ve Uzunmahmut köylerinde yarıdan fazlası betonarmedir. Diğer köylerde ise konutların yüzde 40'ı betonarme, yüzde 60'ı da ahşaptır. Ahır, samanlık, kümes gibi tesisler ise yüzde 80 oranında ahşap malzemenle yapılmıştır.

İlçe merkezine 7-36 km. arasında değişen uzaklıkta olan köylerin hepsinde İlçe Merkezi ne bağlantılı yol bulunmaktadır. Hocaoglu Köyü Yolu kış aylarında ulaşımına kısa aralıklarla da olsa kapanabilmektedir. Kirazlık Köyü'ne ise; yaz aylarında bile zorlukla gidilebilmektedir. Belenyurt ve Koşaca köylerinin de kış aylarında yol sorunu olduğu ifade edilmektedir.

Köylerin hepsinde elektrik bulunmaktadır. Ancak özellikle ulaşımın zorlaştığı kış aylarında arızaların günlerce giderilemediğinden yakınılmaktadır. Tüm köylere telefon hizmeti de götürülmüştür. Bunun yanında Yenisayaca Köyü'nde 250 abonelik bir santral; Uzunmahmut Köyü'nde ise bir PTT şubesi bulunmaktadır.

Araştırmanın yürütüldüğü köylerden yalnızca Uzunmahmut'ta bir sağlık ocağı vardır. Hocaoglu ve Ören köylülerinin de yararlandığı sağlık ocağında personel yetersizliğinden şikayet edilmektedir. Refahiye Köyü'nde ise bir ebe görev yapmaktadır.

Sağlık hizmetlerinde olduğu gibi; veteriner hizmetleri açısından da son derece geri olan köylerde önemli ölçüde içme suyu sorunundan da söz edilmektedir. Yalnızca Koşaca ile Uzunmahmut köylerinin yeterli miktarda içme suyu bulunmaktadır.

Televizyon sahibi olanların oranı, Ören ve Kirazlık gibi ilçe merkezine çok uzak olan köylerde düşüktür. Bu köylerde köylülerin yüzde 40'ı bir televizyon sahibidir. Hoçaoğlu Köyü'nde yüzde 70 olan bu oran, Uzunmahmut, Belenyurt ve Refahiye köylerinde yüzde 80; Yenisayaca Köyü'nde ise yüzde 90 civarındadır. Tüm köylerde radyo sahibi olanların oranı ise yüzde 90'ı bulmaktadır.

Köyler genellikle "sarp" karakterde araziye sahiptirler. Köylerin çoğunda tarıma elverişli alan az olmakla birlikte, tarım yine de önemli bir yere sahiptir. Arazinin bugünkü kullanım biçimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.9: Ulubey İşletme Şefliği Sınırları İçindeki Köylerin Arazi Kullanım Biçimi

Köyler	Tarım Alanı (Dekar)	Orman Alanı (Dekar)	Mera (Dekar)	VIII.Sınıf (Dekar)	Toplam (Dekar)
Belenyurt	9 790	8 385	290	-	18 465
Hocaoğlu	4 160	9 564	560	-	14 284
Kirazlık	5 170	17 375	645	-	23 190
Koşaca	7 250	1 170	375	-	8 795
Ören	4 500	16 965	505	-	21 970
Refahiye	2 880	6 505	345	-	9 730
Uzunmahmut	12 550	9 430	200	270	22 450
Yenisayaca	10 100	6 215	500	320	17 135
Toplam	56 400	75 609	3 420	590	136 019
%	41.5	55.6	2.5	0.4	100.0

Kaynak : Ordu İli Perşembe ve Ulubey İlçeleri Orman Köyleri Kalkınma Planı

Görüldüğü gibi köylerdeki tüm arazinin yüzde 41.5'i tarım alanıdır. Toplam alanın yüzde 55.6'sı ise ormancılık etkinliklerinin yürütüldüğü ormanlık alandır. Sekizinci sınıf arazinin yok denecek düzeyde olduğu ve binde 4 gibi düşük bir oranda olduğu köylerde, mera alanları da yüzde 2.5 düzeyinde yer almaktadır.

Diğer köylerde olduğu gibi Ulubey ilçesi köylerinde de temel geçim kaynağını fındık tarımı oluşturmaktadır. Bunun

yanında Hocaoglu köyü' nde mısır üretimi ve orman işçiliği; Ören Köyü'nde ise Ulubey ilçe Merkezi'nde ve Ordu il Merkezi'nde çeşitli işlerde mevsimlik işçilik; Refahiye de de arıcılık; köylülerin geçimlerine katkısı olan etkinlikler olarak sayılabilir. Diğer yandan Yenısayaca Köyü' nde bulunan bir tuğla fabrikası da sınırlı sayıda köylünün işçi olarak çalıştığı diğer bir geçim kaynağıdır.

Belenyurt, Hocaoglu, Yenısayaca, Kirazlık, Örenköy ve Refahiye köyleri 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 31. Maddesi kapsamına girmektedir. Koşaca ve Uzunmahmut köyleri ise aynı yasanın 32.Maddesi kapsamına girmekte olup, köylüler bu madde ile sağlanan kolaylıklardan yararlanabilmektedirler.

Eski adıyla Orköy ise yapılan kalkınma planları çerçevesinde Kirazlık ve Refahiye köylerinden 163 aileye toplam 40 ton dam örtülüğü, Kirazlık Köyü'nden 6; Koşaca Köyü'nden ise 1 aileye haliçilik kredisi vermiştir.

4.5. Köylere Ait Özelliklerin Karşılaştırılması

Araştırmanın yürütüldüğü toplam 30 köyde hane sayıları 40-320 arasında değişmektedir. Toplam nüfus ise, 1985 nüfus sayımına göre 33 850 dir. Her köy 2 ile 10 arasında değişen mahallelerden oluşmaktadır. Gölköy ilçesi Haruniye, Süleymaniye ve Yuvapınar köyleri toplu yerleşim düzenindedirler. Diğer 27 köy ise, mahalleler kendi aralarında kısmen toplu olmak üzere, dağınık yerleşime sahiptirler.

Merkez Orman İşletme Şefliği sınırları içindeki köy konutlarının yarısından fazlası betonarme özelliğindedir. Ulubey'de yüzde 40 olan betonarme konut oranı, Çambaşı'nda yüzde 30; Gölköy'de ise yüzde 25 dolaylarındadır.

Araştırma yapılan köyler; ilçe merkezlerine en uzak olan köylerdir. Bu uzaklık Merkez'de 20-40 km arasında değişirken; Çambaşı Orman İşletme Şefliğine bağlı köylerde 50-60 km., Ulubey'de 7-36 km. ve Gölköy'de de 3-22 km. arasındadır. Ulubey ve Merkez Orman İşletme Şefliğindeki köylerde yollar genellikle ulaşım elverişlidir. Çambaşı Orman Şefliği sınırları içindeki köylerden ikisinin yolu bulunmamaktadır. Bir köyün yolu da ulaşım son derece elverişsizdir. Gölköy'de ise Cihadiye, Haruniye, Süleymaniye ve özellikle Yuvapınar köylerinin yolları yaz aylarında bile ulaşım elverişli olmayabilmektedir. Dağınık yerleşime sahip olan tüm köylerde köy-içi yolların ulaşım elverişsiz olduğu; Bazı mahallelerde ise ulaşımı sağlayacak bir yolun bulunmadığı ifade edilmektedir.

Elektrik ve telefon hizmetleri ise hemen hemen tüm köylere ulaştırılmıştır. Ancak köylüler, arızaların zamanında giderilemediği; servis hizmetlerinin özellikle kış aylarında çok aksadığından yakınmaktadırlar. Diğer yandan köylerde veteriner, sağlık ve su sorunu hala gündemdedir.

Araştırma yapılan tüm köylerde en az bir ilkokul bulunmaktadır. Ancak, ilkokullarda da öğretmen açığı sözkonusudur. ilkokul binaları ise genellikle bakımsız ve öğretime elverişsiz bir görüntü içerisindedir. Diğer yandan hemen hemen her köyde en az bir cami ve kadrolu imam bulunmaktadır.

Köylüler genellikle birer radyo sahibidirler. Bu sahipliliğin oranı ortalama olarak yüzde 80-90'ı bulmaktadır. Televizyon yayınlarının bazı köylerden iyi alınamaması sorunlar arasındadır. Televizyon sahibi olanların oranı, Merkez ve Çambaşı Orman İşletme Şefliklerine bağlı köylerde yüzde 60-80 arasında değişmektedir. Gölköy'de ise Haruniye, Yuvapınar ve Süleymaniye dışındaki köylerde bu oran yüzde 65 dolayındadır. Ulubey köylerinde de televizyon sahibi olanların oranı yüzde 40-90 arasında değişmektedir.

Araştırmanın yürütüldüğü köylerdeki toplam arazinin 164385 dekarı tarım arazisi; 367534 dekarı da orman alanıdır. Bu orman alanının yarıya yakın kısmı, mera alanını ise tamamına yakını, Çambaşı Orman İşletme Şefliği sınırları içinde bulunmaktadır.

Araştırmanın yürütüldüğü köylerde bugünkü arazi kullanım durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.10: Araştırma Yapılan Köylerde Arazi Kullanım Biçimi

İşletme Şefliği	Tarım Alanı (Dekar)	Orman Alanı (Dekar)	Mera (Dekar)	VIII.Sınıf (Dekar)	TOPLAM (Dekar)
Merkez	54 245	48 545	100	-	102 890
Çambaşı	5 690	152 890	159 160	50	317 790
Gölköy	48 050	90 490	-	40	138 580
Ulubey	56 400	75 609	3 420	590	136 019
TOPLAM	164 385	367 534	162 680	680	695 279
Yüzde	23.6	52.9	23.4	0.1	100

Kaynak :Orman Köyleri Kalkınma Planları

Merkez İşletme Şefliği sınırları içindeki köylüler geçimlerini genellikle fındık tarımıyla sağlamaktadırlar. Bunun yanında mısır ve patates tarımı ile az da olsa arıcılık yapılmaktadır. Çambaşı Orman İşletme Şefliği sınırları içindeki köylüler ise orman işçiliği ile geçinmeye çalışmaktadırlar. Bunun yanında fındık, mısır ve patates tarımı da geçim kaynağı oluşturmaktadır. Ulubey köylüleri ise fındığın yanında Ordu ve Ulubey'de işçilik yaparak geçinmeye çalışmaktadırlar. Bunun yanında Ulubey köylerinde arıcılık mısır üretimi de geçim kaynağı oluşturmaktadır. Gököy ilçesi köylerinde ise fındığın yanında hayvancılık da önemli bir geçim kaynağı oluşturmaktadır. Orman işçiliği, patates ve mısır üretimi ile arıcılık da geçim kaynakları arasındadır.

Sonuç olarak Ordu İli'nin Diğer Köylerinde de olduğu gibi inceleme konusu köylerde de ana geçim kaynağını fındık tarımı oluşturmaktadır. Özellikle orman köylerinde tarım alanlarının verimsiz olması nedeniyle önemli bir fındık üretimi sözkonusu olmamakla birlikte il bazında yapılan üretimin yıllara göre gelişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.11: Ordu İli'nde Fındık Rekoltesi ve Fiyatının Yıllara Göre Gelişimi

YIL	REKOLTE (TON)	FIYAT (KG./TL.)
1980	61 950	110.43
1981	104 000	110.71
1982	53 000	137.85
1983	90 000	151.47
1984	74 000	249.87
1985	37 400	679.49
1986	69 600	-
1987	52 530	-
1988	95 397(Tahmin)	-

Kaynak : Ordu Tic. ve San Odası

Fındık üretimi yanında köylülerin genellikle öz gereksinimlerini karşılamak amacı ile ürettikleri tarla bitkilerine ait üretim durumu da aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.12 : Araştırma Bölgesinde 1986 Yılı Tarla Bitkileri Üretim Durumu

Urün Adı	Merkez (Ton)	Gölköy (Ton)	Perşembe (Ton)	Ulubey (Ton)	TOPLAM (Ton)
Arpa	7	70	-	-	77
Buğday	-	100	-	400	500
Çavdar	5	20	-	-	25
Kuru Fasulye	120	25	90	400	635
Fiğ	20	10	-	10	40
Karunga	60	3	-	-	63
Mısır	15 500	13 000	11 000	14 400	53 900
Patates	17 000	40 000	110	250	112 260
Soya	6	-	2	-	8
Yulaf	9	90	-	-	99
Yonca	-	90	-	25	115

Kaynak : Ordu Tic. ve San. Odası

Ordu Orman işletmesinde 1988 yılında 63 adet sigortalı işçi çalıştırılmıştır. Yaptıkları iş karşılığı bu işçilere ödenen ücret ise toplam 70 839 200 TL. olmuştur. Yani orman işçiliğinde çalışan bir kişi 1988 yılında ortalama olarak ; $70\ 839\ 200/63 = 1\ 124\ 432$ TL. ücret almıştır. Bu ücretin bir aylık karşılığı ise 93 702 TL.dir. İşletmede çalışan işçi sayısının azlığı yanında verilen ücretin yetersizliği de, orman işçiliğinin hiç de önemli bir geçim aynağı oluşturmadığını göstermektedir.

5. ORMAN SUÇLARI VE ÖZELLİKLERİ

5.1. Suçların Gelişimi

Ordu Devlet Orman İşletmesinde 1980 ve sonrasında işlenen orman suçlarının yıllara ve orman işletme şefliklerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.1 : Orman Suçlarının Yıllara Ve Orman Şefliklerine Dağılımı

Yıllar	Orman İşletme Şeflikleri				Toplam
	Merkez	Çambaşı	Gölköy	Ulubey	
1980	63	23	140	129	355
1981	107	56	328	226	717
1982	111	43	214	94	462
1983	131	26	231	101	497
1984	120	12	51	167	350
1985	162	54	428	199	843
1986	110	25	102	176	413
1987	83	22	176	86	367
1988	124	8	49	118	229
Toplam	1011	269	1727	1296	4303
Ortalama	112	30	192	144	478
Yüzde	23.4	6.3	40.2	30.1	100.0

Kaynak : Dava Ve İcra Takip Defterleri

Görüldüğü gibi Ordu Devlet Orman İşletmesi'nde gizli suçlar dışında, yılda ortalama 478 adet orman suçu işlenmektedir. İşlenen orman suçlarının yüzde 40.2'si Gölköy; yüzde 30.1'i Ulubey; yüzde 29.7'si de Merkez İlçe'de meydana gelmektedir.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta da; 1985 yılının, son 25 yılın nicel olarak en fazla orman suçunun işlendiği yıl olmasıdır. 1985 suç sayısının artma nedenlerinin neler olabileceği araştırılmış ve suçlara etkili olabilecek bazı faktörler incelenmiştir. Sonuçta, 29 yıllık ortalama olarak Doğu Karadeniz Bölgesi'nde dekardan 54.3 kg. fındık ürünü alınırken, 1985 yılında bu rakamın 32.2 kg/da. olarak tespit edildiği (Çetiner, 1988, s. 55) ve son 20 yılın en düşük verim düzeyinde olduğu; buna bağlı olarak da Ordu ili'nde son 15 yılın en düşük fındık rekoltesinin gerçekleştiği yani, ortalama 66 701 kg/yıl olan fin-

dık rekoltesinin 1985 yılında 37 400 kg'a düştüğü (O.T.S.O, 1986, s.236) anlaşılmaktadır. Son 10 yılın endüyük sıcaklık verilerinin incelenmesi sonucunda ise, en düşük sıcaklığın 1985 yılında meydana geldiği ve -6.1 C olarak tespit edildiği, DMİ Genel Müdürlüğü kayıtlarından saptanan diğer bir gösterge olmaktadır.

İşlenen suçların niteliklerine göre dağılımı ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.2 : Orman Suçlarının Niteliklerine Göre Dağılımı

Suç Çeşidi	Y ı l l a r							Ortalama	%
	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988		
Açma	197	229	30	253	190	77	60	148	32.1
Kesme	97	95	30	152	96	132	100	100	21.7
Bulundurma	107	73	118	101	39	79	66	83	18.1
Nakil	32	52	53	35	34	46	38	41	8.9
Sarf	24	14	17	63	43	19	20	29	6.2
İşgal ve Diğerleri	5	34	103	239	11	14	15	60	13.0
Toplam	462	497	350	843	413	367	229	461	100.0

Kaynak : Dava ve icra Takip Defterleri

Tablo 5.2 den de izlenebileceği gibi, işlenen suçların yüzde 53.8'i açma ve kesme suçlarından oluşmaktadır. Yüzde 18.1'i ise yasal olmayan yollardan orman ürünü bulundurma eyleminden doğan suçlardır. Kaçak orman ürünü nakletme suçu ise işlenen suçların yüzde 8.9'unu oluştururken, yüzde 6.2'lik bir oranda da orman ürünlerinin yasal olmayan kullanımından dolayı oluşan suçlar bulunmaktadır. Bunun yanında orman alanlarını işgal etmek, orman içi açıklıklara yerleşmek, buralardan yararlanmak vb. gibi suçlar da yüzde 13 oranında işlenmektedir. Yangın çıkarma ve otlatma gibi suçlara ise hemen hemen hiç rastlanılmamaktadır.

5.2. Orman Suçları Nedeniyle Oluşan Zararlar

Ordu Devlet Orman İşletmesinde 1982-1988 yılları arasında işlenen orman suçları nedeniyle oluşan zararın kayıtlara geçen kısmı tablo 5.3'de gösterilmiştir. Kayıtlara geçmeyen, mahkemeye verilmeyen gizli suçlardan dolayı oluşan zararın boyutları ise Yedi yıldız'ın eserinden kolaylıkla anlaşılmaktadır. Sahil kesiminin 1600'lü yıllarda tamamen ormanlarla kaplı olduğunun bildirilmesi (Yedi yıldız, 1985, s. 19); orman suçları nedeniyle oluşan zararlar konusunda aydınlanmamızı sağlamaktadır.

Ordu Orman İşletmesinde sözkonusu yedi yılda gizli suçlar dışındaki orman suçları nedeniyle yılda ortalama 912 m3 tomruk kay-

bı olmuştur. Yalnızca bu tomruk miktarı bile işletmenin yılda ürettiği yapacak odun miktarının onda biri civarındadır.

Bunun yanında yine aynı yıllarda yılda ortalama 715 ster ve 7213 kental yakacak orman ürünü orman suçlarına konu olmuştur. Bu miktar ise, işletmenin yıllık yakacak odun üretiminin yüzde onbeşine yakındır.

Orman işletmesi kayıtlarına göre orman suçları nedeniyle oluşan zarar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.3 : Orman Suçları ile Oluşan Zararların Yıllara Göre Gelişimi

Yıllar	Yapacak odun (m3)	Yakacak Odun (Ster)	Yakacak Odun (kental)	Ormansızlaşan Alan (m2)
1982	1 022	952	6 767	612 896
1983	1 300	1 036	9 301	1 460 124
1984	864	76	8 231	985 133
1985	775	1 064	19 096	1 598 875
1986	997	677	5 517	471 249
1987	591	742	999	235 109
1988	833	456	578	192 338
Toplam	6 382	5 003	50 489	5 555 724
Ortalama	912	715	7 213	793 675

Tablodan da görüldüğü gibi, açma, yerleşme, işgal yada faydalanma amacıyla açılan alanlar yılda ortalama 793 675 m2'dir. Başlangıcından günümüze kadar yapılan ağaçlandırma çalışmaları gözönüne alındığında, yukarıda değinilen ve yalnızca kayıtlara geçen kısım olan yaklaşık 80 ha.lık alan; hemen hemen yılda yapılan 101.6 ha.lık ağaçlandırma çalışmasına yakındır. Gizli suçlarla açılan alanlar da düşünüldüğünde, ağaçlandırma çalışmaları ile orman suçları nedeniyle açılan alanların bile yeniden ağaçlandırılması olanağının olmadığı anlaşılacaktır.

5.3.Orman Davaları

Ülkemizde yargı mekanizmasının çok yavaş işlemesi günümüzde de önemli bir sorun olarak güncelliğini korumaktadır. Orman davalarında da bu sorunun önemli bir yeri vardır. Aylarca, hatta yıllarca süren davalar halkı hem bıktırmakta; hem de devlete olan güveni azaltmaktadır. Diğer yandan orman köylüleri yargılanmak için defalarca ilçe merkezine gitmekte; zaten kötü olan ekonomik durumları bir de bu yolla darbe yemektedir. Sonuçta ise ilçe merkezine gidiş-geliş mahkeme masraflarının yanı sıra, çoğunlukla

işledikleri suç için tazminat ödemektedirler.

Bundan dolayı orman suçu işlediği savıyla savcılık tarafından mahkemeye verilen herhangi bir sanığın, mahkemeye verilmiş tarihinden sonra davasının ne kadar sürdüğü; bu zaman içerisinde sanık veya tanıkların kaç defa mahkeme heyeti huzuruna çıktıkları yani davanın ortalama olarak kaç defa ertelendiği ve sonuç olarak da yargı organının kararının ne olduğu incelenmeye çalışılmıştır.

Bunun için ilçe merkezlerindeki dava servislerinden tamamen rastlantılı olarak seçilen mahkeme kararlarından yararlanılmıştır. Ulubey Orman İşletme Şefliği Dava Servisinde dava dosyalarının köy bazında ayrı ayrı arşive edilmiş olması, köyler arasında bir karşılaştırma yapılmasına da olanak sağlamıştır.

5.3.1.Davaların Süresi

Ulubey ilçesi mahkemelerinde 1985 ile 1988 yılları arasında alınan kararların incelenmesi sonucunda, saptanan ortalama dava süreleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.4 : Ulubey ilçesi'nde Orman Davalarının Süresi

Köyler	ilçe Merkezine Uzaklık (km.)	İncelenen Karar Sayısı	Ortalama Dava Süresi (ay)
Belenyurt	32	26	32,88
Hocaoğlu	20	23	25,43
Ören	30	44	23,30
Uzunmahmut	16	18	28,06
Refahiye	18	11	6,70
Damarlı	14	17	25,18
Kirazlık	36	47	29,13
Koşaca	25	20	22,20
Toplam	-	206	25,65

Tablodan da görülebileceği gibi Ulubey ilçesi'nde açılan bir orman davası ortalama olarak 25,65 ay sürmektedir. Yani, herhangi bir orman davası sanığın mahkemeye verilmesinden itibaren ortalama olarak en az iki senede karara bağlanabilmektedir. Bu süre köylerin ulaşım ve iletişim olanaklarıyla yakından ilişkilidir. Gölköy-Ulubey Karayolu üzerinde bulunan Refahiye Köyü'ndeki köylülerin davaları kısa sürede sonuçlanırken; ilçe Merkezine uzak olan Kirazlık ve Belenyurt gibi köylerde bu süre üç seneye yaklaşmaktadır.

Gölköy ilçesi'nde ise mahkemelerin 1987 ve 1988 yıllarında verdiği kararların 68'i tesadüfi olarak seçilmiş ve bir davanın ortalama olarak 40,62 ay sürdüğü saptanmıştır.

Merkez ilçe'de de orman suçlarıyla ilgili mahkeme kararları incelenmiş ve 1987 ile 1988 yıllarında verilen kararlardan 78 tanesi tesadüfi olarak seçilmiştir. Buna göre Merkez ilçe'de orman davalarının 41,99 ay sürdüğü hesap edilmiştir.

Sonuç olarak denilebilir ki; orman davaları Merkez ilçe'de diğer ilçelerden daha uzun sürede sonuçlanmaktadır.

Diğer yandan orman davalarının yıldan yıla giderek azalan sürelerde sonuçlandığını söylemek de olanaklıdır. Zira, Ordu Orman İşletmesi Dava ve İcra Takip Defterlerinin 5392-5493 dava takip nolu davalarının incelenmesi sonucunda 1970 yılında mahkemelerde görülen davaların ortalama 34,92 ay sürdüğü tesbit edilmiştir. Bu rakam, her ne kadar yukarıda son iki yıl için saptanan ortalama 41,99 aydan küçükse de; 1970 yılında açılan yüz davadan 66'sinin davanın normal seyrini tamamlamadan 1803 ve 1779 sayılı yasalarla affedildiği gözönüne alınırsa, küçümsenmemesi gerekmektedir.

Belirtilmesi gereken önemli bir nokta da, savcılıklar tarafından yapılan hazırlık soruşturmalarının yukarıda değinilen tüm dava sürelerinin hesabında dikkate alınmamış olmasıdır.

5.3.2. Davaların Ertelenme Sayıları

Orman köylüleri için orman davalarının devam etme süresi yanında önemli olan diğer bir konu da orman davalarının ertelenme sayılarıdır. Dava ve İcra Takip Defterlerinde yapılan inceleme sonucunda elde edilen veriler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.5 : Orman Davalarının Ertelenme Sayıları

İlçe	Yıl	İncelenen Dosya Sayısı	Dava Takip Numarası	Kaç Defa Ertelendiği
Merkez	1970	106	5391-5496	17,1
"	1975	102	7153-7255	16,8
"	1981	41	7952-7993	8,3
"	1982	54	8250-8304	13,2
Gölköy	1965	100	3249-3348	12,8
Toplam	-	403	-	14,6

Tablodan da görüldüğü gibi orman suçu nedeniyle sanık veya tanık durumundaki bir kişi ortalama olarak 14,6 defa mahkeme heyeti huzuruna çıkmaktadır. Ancak, bu rakamın da son yıllarda giderek azalan bir oranda seyrettiği söylenebilir.

Ertelenme veya "talik" sayıları köylülerin yargılanmak için köyden ilçe merkezine gitmekle uğrayacakları ekonomik kaybın tahmin edilmesi bakımından önem taşımaktadır.

5.3.3. Orman Davalarının Sonuçları

Yukarıda orman davaları nedeniyle sanık durumundaki köylülerin, davaları sonuçlanıncaya kadar geçen süre ve bu süre içinde gerek sanık ve gerekse tanıkların yargılama için kaç defa ilçe merkezine veya olay yerine gittikleri, çeşitli örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır. Orman köylüleri yargılama süresince, mahkeme veya olay yerine geliş-gidiş, avukatlık, mahkeme masrafları gibi birçok harcama yapmaktadırlar. Orman davalarının sonuçlarının incelenmesi köylülerin yaptıkları giderlerle, yargılama sonucunda elde ettiklerinin karşılaştırılması bakımından önem taşımaktadır.

Çıkarılan af yasalarının da dava sonuçlarına etkisinin incelenebilmesi için, öncelikle 1803 ve 1779 sayılı af yasalarının yürürlükte olduğu yıllardaki mahkeme kararları incelenmiştir.

Dava ve icra Takip Defterlerindeki 5392-5492 sıra nolu dava dosyalarının incelenmesi sonucunda, 1970 yılında orman işletmesi tarafından mahkemeye sevk edilen 100 davadan 66'sı 1803 ve 1779 sayılı yasalarla affa uğramıştır. Orman işletmesi lehine sonuçlanan 26 dava ise, kısa sürede sonuçlanan davalardır. Yani bu davalar 1803 sayılı yasa çıkmadan önce sonuçlanmış ve bu yasadan etkilenmemiştir. Diğer yandan, 5 adet davadan orman idaresi vazgeçmiş; 1 dava ise beraat ile sonuçlanmıştır. Bir dava zaman aşımına uğrarken, bir davanın da sonucu kayıtlardan anlaşılammıştır.

Affa uğrayan 66 davadan 45'i için orman idaresi tarafından bir üst mahkemeye (hukuk mahkemesine) dava açılmış ve sonuçta 1803 Sayılı Yasa ile affedilen 28 davada orman idaresi lehine karar verilmiştir. İki adet davadan yine vazgeçilmiş; 15 adet davada ise orman idaresi aleyhine karar verilmiştir. Anılan yılda açılan 100 dava ile ilgili ilk ve son kararlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.6 : Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1970 Yılında Açtığı Davaların Sonuçları

Mahkeme kararları	Ceza Mahkemesinde (%)	Hukuk Mahkemesinde (%)	Ceza+Hukuk Mahkemesinde (%)
Af Edilen	66	15	36
Or.idaresi Lehine	26	28	54
Takipsizlik	5	2	7
Sanık Lehine	1	-	1
Zaman Aşımı	1	-	1
Belirsiz	1	-	1
Toplam	100	45	100

Kaynak : Dava ve icra Takip Defterleri

Sonuç olarak, 1970 yılında açılan 100 davadan 36'sı affedilmiş; 28'i de önce affedilmiş, daha sonra bir üst mahkeme kararıyla devletin çıkarları korunmuş; 7'sinden vazgeçilmiş; 1'i sanık lehine sonuçlanırken, 1'i zaman aşımına uğramış; birinin sonuçları ise kayıtlardan anlaşılamamıştır.

Diğer yandan, 1975 yılında açılan davaların sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.7 : Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1975 Yılında Açtığı Davaların Sonuçları

Mahkeme Kararları	yüzde
Orman idaresi Lehine	74
Af, Sanık Lehine ve Takipsizlik	16
Zaman Aşımı	5
Belirsiz (Kayıtlardan Anlaşılamayan)	5
Toplam	100

Herhangi bir af yasasından etkilenmeyen davalarla ilgili incelemelerde elde edilen sonuçlar ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.8 : Ordu Orman İşletme Müdürlüğünün 1980-1981 ve 1982 Yıllarında Açtığı Davaların Sonuçları

Mahkeme Kararları	1980-1981 (%)	1982 (%)
Orman İdaresi Lehine	86	73
Sanık Lehine	2	4
Devam Eden	5	21
Belirsiz (kayıtlardan anlaşılamayan)	2	2
Başvuruya Kalan	5	-
Toplam	100	100

Tablodan da görüldüğü gibi, yargılaması süren, devam eden davalar da hesaba katılırsa, açılan davaların yaklaşık yüzde 90'ı orman idaresi lehine sonuçlanmaktadır, denilebilir. Suç işlediği savıyla mahkemeye verilen kişilerin lehine verilen kararların oranı ise yüzde 5'in altında bulunmaktadır.

5.4.Orman Suçu İşleyen Kişilerin Özellikleri

5.4.1. Orman Suçu İşleyen Nüfusun Yaş Gruplarına Dağılımı

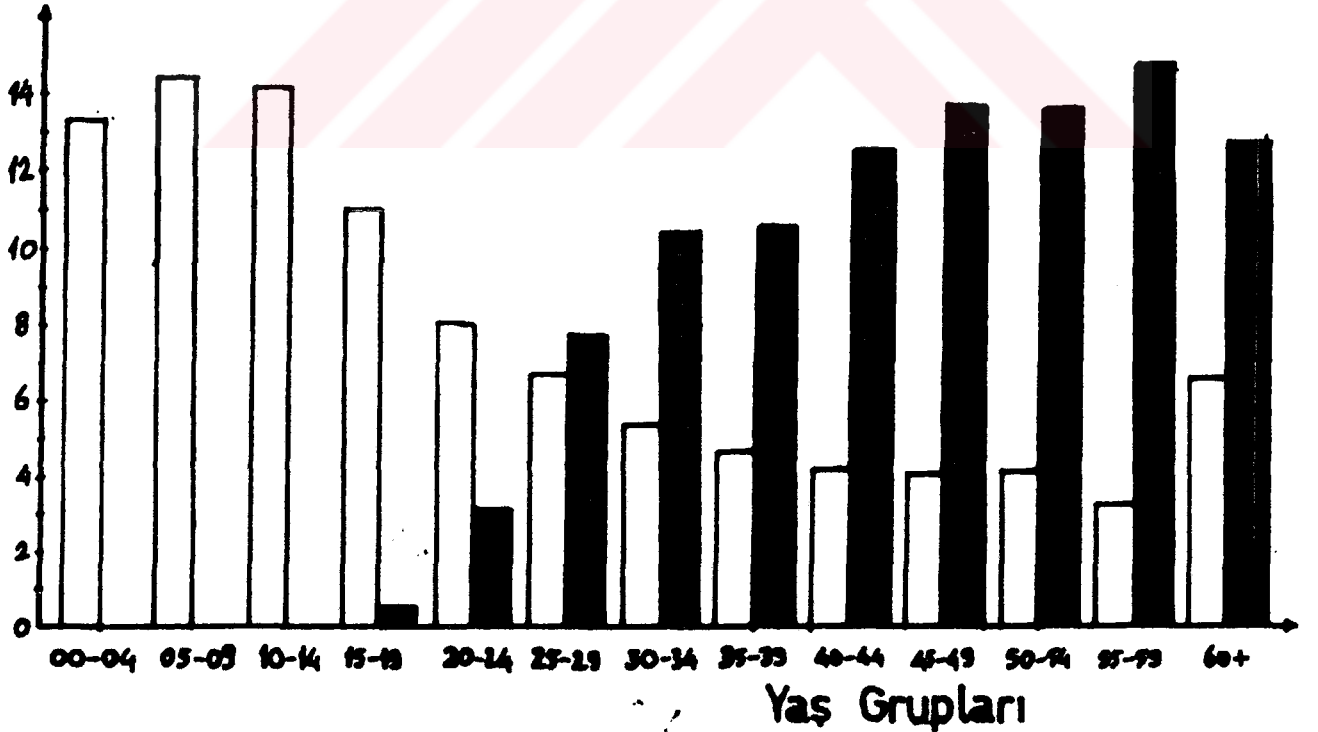
Genelde yaşlıların suçları, gençlerin ve olgun yaştakilerin suçlarına göre sayıca düşüktür. İstatistikler de yaş arttıkça suç miktarının azaldığını gösterirler (Erem,1977,s.246).

Orman suçlarında ise yaş ve suçluluk arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla Ordu Devlet Orman İşletmesinde orman suçu işlemiş 444 kişinin yaş gruplarına dağılımı incelenmiş ve aşağıdaki tablo ile grafik hazırlanmıştır.

Tablo 5.9 : Ordu İli Nüfusunun ve Orman Suçu İşleyenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Ordu İli Nüfusu		Suç İşleyen Kişiler	
	Nüfus	%	Nüfus	%
00-04	101 266	13.3	-	-
05-09	109 981	14.4	-	-
10-14	107 194	14.1	-	-
15-19	83 559	11.0	2	0.5
20-24	60 576	8.0	14	3.2
25-29	51 007	6.7	34	7.7
30-34	41 458	5.4	46	10.4
35-39	35 756	4.7	47	10.6
40-44	31 746	4.2	56	12.6
45-49	31 220	4.1	61	13.7
50-54	32 096	4.2	61	13.7
55-59	25 423	3.3	66	14.8
60+	50 630	6.6	57	12.8
Toplam	761 912	100.0	444	100.0

Nüfus (%)

□ : İl Nüfusu ■ : Suç İşleyenler

Grafik 5.1. Orman Suçu İşleyenlerin Yaş Gruplarına Dağılımı

Tablo 5.9 ile Grafik 5.1'den de anlaşılabilceği gibi, Ordu ili nüfusunun yaş gruplarına dağılımı oranı ile orman suçu işleyen kişilerin yaş gruplarına dağılımı oranı arasında bir koşutluluk yoktur. İl nüfusu ileri yaş gruplarına doğru giderek azalan bir seyir göstermektedir. Orman suçu işleyen kişilerin yaş gruplarına dağılımı oranları ise 15-19 yaş grubundan itibaren giderek artmaktadır. 55-59 yaş grubunda maximuma erişen suçlu sayısı; bu yaş grubundan sonra doğal nedenlerle azalmaktadır.

5.4.2. Diğer Özellikler

Orman suçu işleyen 444 orman köylüsü üzerinde yapılan incelemede orman suçu işleyen kişilerin yüzde 1'inin daha önce herhangi bir suçtan sabıkasının olduğu saptanmıştır.

Suç işleyen kişilerin okuma-yazma oranı ise, Ulubey ilçesi'nde yüzde 74, Merkez ilçe'de yüzde 75, Gölköy ilçesi'nde de yüzde 83.8 olarak tespit edilmiştir.

Orman suçu işleyen kişilerin meslek gruplarına dağılımının incelenmesi sonucunda, suçluların Merkez ilçe'de yüzde 80'inin çiftçi; yüzde 14'ünün serbest meslek sahibi; yüzde 4'ünün de işsiz; ilçelerde ise, hemen hemen yüzde yüzünün çiftçi olduğu belirlenmiştir.

Bunun yanında, orman suçu işleyen kişilerin medeni durumları da incelenmiştir. Buna göre suçluların yüzde 98'i evli; yüzde 2'si de bekar. Suç işleyen kişilerin tamamına yakınının erkek olduğu da belirlenen diğer bir özelliktir.

Suç işleyen kişilerin sahip oldukları çocuk sayıları da ortalama olarak hesap edilmiştir. Buna göre Merkez ilçe'de orman suçu işleyen bir kişinin ortalama olarak 5.40 çocuğu vardır. Ulubey ilçesi'nde ortalama 5.41 çocuk sahibi olan suçluların, Gölköy ilçesi'nde de ortalama 5.27 çocukları olduğu tespit edilmiştir.

6. ORMAN SUÇLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Genelde işlenen suçların sebepleri olarak kişisel faktörler ve sosyal faktörler gösterilmektedir. Kişisel faktörler ise endojen faktörlerin hepsini içine almakta olup, genellikle kronik bir suçluluğun oluşmasına neden olurlar. Sosyal faktörler ise ekzojen faktörlerdir ve genellikle had bir suçluluk (Criminalita acuta) meydana getirir (Erem, 1977, s. 32).

Orman suçlarının ise, geneldeki suçlardan ayrı bir çok yönü vardır. Bunların başında orman suçlarının öncelikle ekonomik sebeplerden işleniyor olmasıdır. Bunun yanında orman suçlarını etkileyen sosyal, kültürel, psikolojik, hukuki vb. gibi bir çok neden bulunmaktadır. Bu bölümde, orman suçu işleyen kişilerin özellikle suç işlemelerine neden oluşturabilecek bu özelliklerinin neler olduğu üzerinde durulacaktır.

Araştırmada öncelikle mahkeme kararlarından ve orman işletmesi kayıtlarından derlenen suç istatistikleri incelenerek, suçların sebepleri bulunmaya çalışılmıştır. Ancak bu yöntem, geneldeki suçların sebeplerinin incelenmesinde pek geçerli bir yöntem sayılmamaktadır (Erem, 1977, s. 33). Buna neden olarak da; fiilen aynı olan bir suçun değişik kişilerde başka bir anlamda işlenmiş olabileceği gösterilmektedir. Diğer yandan orman suçlarının sebeplerinin araştırılmasında, "suç işledikleri halde henüz ceza görmedikleri için namuslu sayılanlarla, kendilerinde suçluların bütün özellikleri bulunduğu halde henüz suç işlememiş bulunanlar (Erem, 1977, s. 26)" şeklinde tanımlanan "gizli suçlular"ın çokluğu, suç istatistiklerinden yararlanarak bir sonuç çıkarılmasına olanak tanımamaktadır. Orman suçlarında gizli suçluluk oranının çok yüksek oluşu yani, orman suçu işleyen ve bu nedenle de ceza görenlerin sayısı ile gerçekte suç işleyenlerin sayısı arasında ihmal edilmesi olanaksız olan farkların bulunması, istatistiksel yöntemler kullanarak orman suçlarının sebeplerinin araştırılmasına olanak tanımamaktadır.

6.1. Orman Suçlarına Ekonomik Durumun Etkisi

Bir çok araştırmacı orman suçlarının temel nedeni olarak, orman köylülerinin ekonomik anlamda kalkınmamış olmasını göstermektedir. Nitekim, Eryılmaz "Tüm kırsal kesimde olduğu

gibi orman köylerinde de ana geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve ormancılıktan oluşmaktadır. Bu köylerin bulunduğu yerlerde arazi genellikle dik, tarım alanları yetersiz ve verimsiz, yada ilkel tarım uygulaması nedeniyle hızla verimsizleşirken tarımsal gelir de düşmekte ve giderek artan nüfus için yetersiz olmakta, bu ise onları ormanlardan yeni tarım alanları açmağa zorlamaktadır (Eryılmaz, 1983, s. 281)" diyerek, tarımsal girdilerin yetersizliğine değinmiştir. Özdönmez ise; geçimini tarıma bağlamış olan vatandaşların buralarda tarıma elverişli ve kendilerine yeteri kadar toprağa sahip olmadıklarından tarım yapabilmek için orman topraklarından yararlanmak oluna gittiklerine değinmektedir(Özdönmez, 1965, s. 93).

"Ülke genelindeki kırsal kesimde ve orman köylerinde ekonomik durum nedir?, bu durum Karadeniz Bölgesi orman köylerinde bir değişiklik göstermekte mi dir?, tarım, hayvancılık ve ormancılıkla geçiminin sağlandığı belirtilen orman köylerinde ağırlıklı tarıma dayalı ekonomik durum ile orman suçu işleyen kişilerin ekonomik durumları arasında bir fark varmıdır?, gibi soruların yanıtlanması, bizlere orman suçlarının ekonomik nedenleri konusunda fikir vermektedir.

Ülkemizde 1980 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre işlenen arazinin işletme büyüklüklerine göre dağılımı, orman köylerindeki dağılım ile birlikte aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6.1: Tarım İşletmelerinin İşledikleri Alan Büyüklüğüne Göre Dağılımı

İşletme Büyüklüğü (Da.)	Ülke geneli (*)		Orman Köyleri (**) %
	İşletme Sayısı	%	
1-19	1 352 547	44.16	33.3
20-49	877 820	28.70	38.6
50-99	487 375	15.64	19.3
100-199	239 150	7.81	7.1
200-499	95 539	3.12	1.6
500+	17 774	0.57	0.1
Toplam	3 058 905	100.00	100.0

Kaynak * : V. Beş Yıllık Plan Destek Çalışmaları : 1.

** : Türkiye'de "Orman Köyleri" ve Kalkındırılmasına Yönelik Etkinlikler.

Görüldüğü gibi, bir çiftçi ailesinin geçimini sağlaması için

yeterli olan arazi miktarının bir çok bilim adamı tarafından 50 dekar olarak tespit edilmiş olduğu düşünülürse; ülkemizdeki tarım işletmelerinin yüzde 72.86'sı bir çiftçi ailesinin geçimini sağlayacak düzeyde değildir. Bu oran orman köylerinde de buna yakın bir değerde olup, yüzde 71.9 olarak tespit edilmiştir (Çağlar, 1981 s. 63).

Yapılan anket çalışmasında orman suçu işleyen kişilerin sahip oldukları tarım işletmelerinin büyüklüğünün öğrenilmesi amacıyla deneklere ne kadar arazileri olduğu konusunda yöneltilen soruya alınan yanıtlar aşağıdaki gibi tablolastırılmıştır.

Tablo 6.2 : Orman Suçu İşleyen Kişilerin Sahip Oldukları Tarım İşletmelerinin Büyüklüklerine Göre Dağılımı

İşletme Büyüklüğü (Da.)	Denek Sayısı	Yüzde
Arazisiz	13	6.3
1-19	79	38.3
20-49	89	43.2
50-99	16	7.8
100-199	6	2.9
200-499	3	1.5
500+	-	-
Toplam	206	100.0

Tablodan da görüldüğü gibi orman suçu işleyen kişilerin yüzde 6.3'ünün toprağı bulunmamaktadır. Yüzde 81.5'inin ise sahip oldukları toprak büyüklüğü kendi ailesine bile yetecek miktarda değildir.

Yani, ülkemizde çiftçilerin yaklaşık olarak yüzde 27'si kendi ailesinin geçimini sağlayabilecek büyüklükte toprağına sahipken; orman köylerinde bu oran yüzde 28; orman suçu işleyen kişilerde ise yüzde 12 olarak bulunmuştur.

Orman suçu işleyen kişilerin sahip oldukları araziye ne oranda verimli olarak kullandıklarının saptanması amacıyla deneklere yöneltilen "Bu araziden ne kadar ürün elde ediyorsunuz?" sorusuna alınan yanıtlardan elde edilen sonuca göre, orman suçu işleyen köylülerin 1 dekar araziden ortalama olarak 9.5 kg.Fındık ürettikleri tespit edilmiştir. Bu oran "Eski Üretim Bölgesi" diye bilinen Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 29 yıllık ortalama olarak 54.3 kg/dekar(Çetiner, 1988, s. 55) olarak tespit edilmiştir.

Görüldüğü gibi, orman suçu işleyen kişiler kendilerine yetecek miktarda toprak sahibi olmamalarının yanında; sahip oldukları araziyi verimli de kullanamamaktadırlar. Orman suçu işleyen köylülerin birim alandan elde ettikleri ürün bölge ortalamasının 1/5.7'si kadardır.

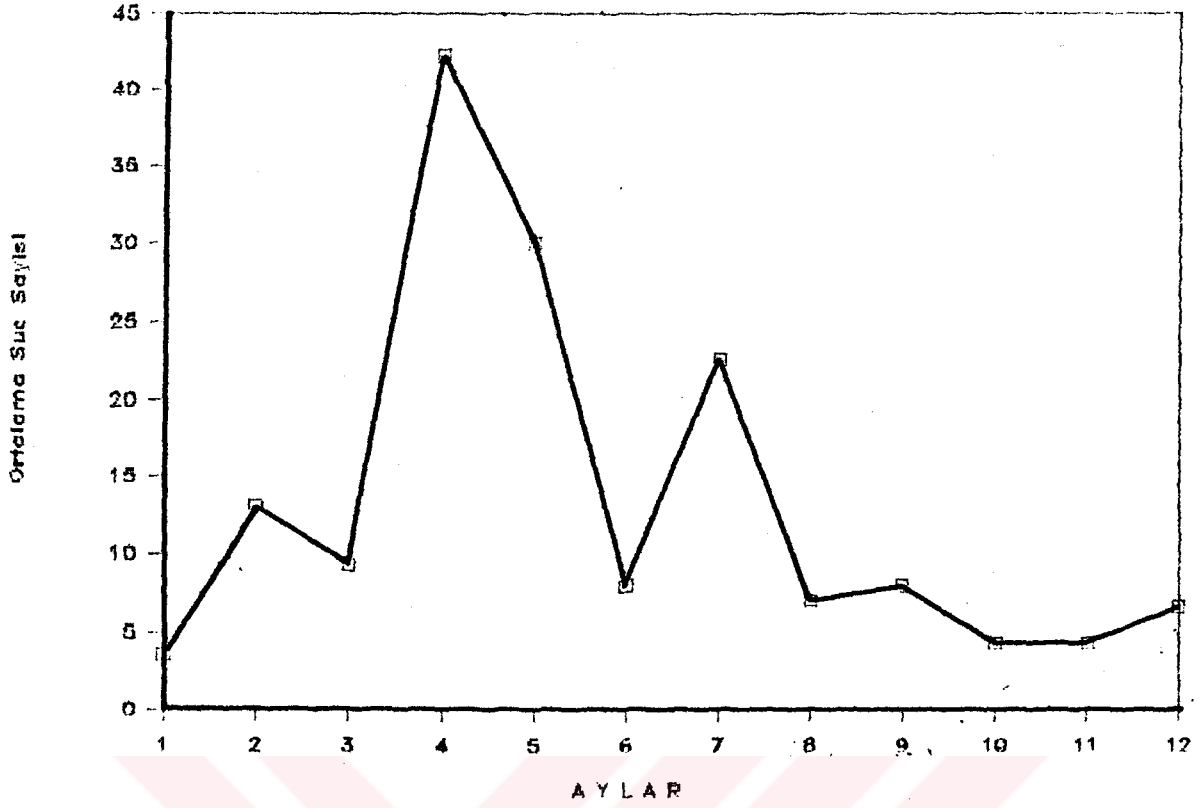
Sahip olunan hayvan sayısını belirlemek amacıyla yöneltilen "Kaç adet hayvanınız var?" sorusuna alınan yanıtlara göre, orman suçu işleyen kişilerin ortalama 1.8 büyükbaş hayvanı olduğu; yüzde 4'ünün 10-30 arasında değişen küçükbaş hayvan (koyun) sahibi olduğu; yüzde 15'inin bir binek hayvanının bulunduğu saptanmıştır.

Diğer yandan, orman işçiliğinin orman suçu işleyen kişiler için gelir kaynağı oluşturup oluşturmadığının saptanması amacıyla yöneltilen "Orman işçisi olarak çalışıyor musunuz?" sorusuna ise 206 denekten yalnızca 7'si olumlu yanıt vermiştir. Ancak, bu kişiler de yılda 3-5 ay, düşük ücretle ve sosyal güvenceden yoksun olarak çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

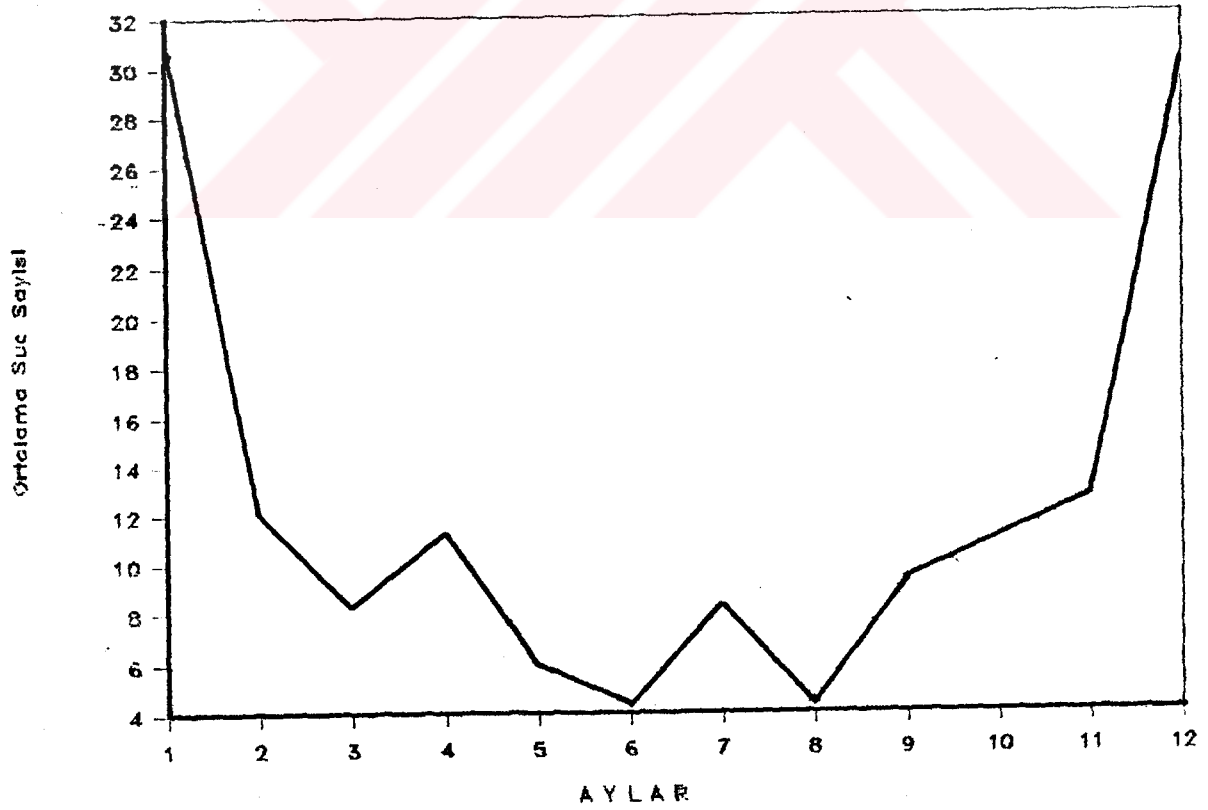
"Başka bir gelir kaynağınız var mı?" şeklinde yöneltilen soruya alınan yanıtların incelenmesi sonucunda orman suçu işleyen deneklerin yüzde 4'ünün 20-110 adet arı kovanına sahip oldukları saptanmıştır. Deneklerin yüzde 2'si ise, kış aylarında ilçe merkezlerinde işçi olarak çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak, orman suçu işleyen köylüler ekonomik olarak çok zor koşullar altında bulunmaktadır, denilebilir. Orman suçu işleyen kişilerin yüzde 87.8'inin ailesinin geçimini sağlayacak büyüklükte tarım alanına sahip olmadığı tespit edilmiştir. Yeteri büyüklükte olan işletmelerin ise sahip oldukları tarım alanları ile geçimlerini sağlayabildikleri de söylenemez. Çünkü, suç işleyen kişilerin, sahip oldukları tarım alanlarını bölge ortalamasının 1/5.7 oranında verimli işleyebildikleri saptanmıştır. Bunun yanında orman suçu işleyen kişiler, hayvancılıkla da geçimini sağlayamamakta; sahip oldukları hayvan varlığından gelir elde etmek bir yana; kendi gereksinimlerini bile karşılayamamaktadırlar. Diğer yandan orman işçiliği de orman suçu işleyen kişilerin ekonomik durumlarına katkıda bulunan bir gelir kaynağı olamamaktadır. Zira, her ne kadar 6831 Sayılı Orman Yasası orman köylülerine kolaylıklar sağlamışsa da; orman suçlarının yoğun olarak işlendiği köylerin çoğunda orman ürünleri üretimi yapılmadığı için, bu olanaklardan kısıtlı bir kesim yararlanabilmektedir.

Ordu Devlet Orman İşletmesi'de ağırlıkla işlenen "açma" ve "kesme" suçlarının aylara göre gelişimi, suçların sebepleri hakkında fikir verebileceği düşünülerek, 1985, 1986 ve 1987 yıllarında işlenen suçların ortalamaları alınarak aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 6.1 : Açma Suçlarının Aylara Göre Gelişimi

Grafik 6.2 : Kesme Suçlarının Aylara Göre Gelişimi

Grafik 6.1'de de görüldüğü gibi, "açma" suçları daha çok tarımsal üretimde ekim-dikim dönemi olan ilkbahar aylarında işlenmektedir. Nisan ayında maximum derecede işlenen "açma" suçları, kış aylarında daha az oranda işlenmektedir. Bu grafik orman köylülerinin özellikle ekonomik amaçlı suç işlediklerine somut bir örnek oluşturmaktadır.

Grafik 6.2'den de anlaşıldığı gibi "kesim" suçları daha çok kış aylarında işlenmektedir. İşlenen bu suçların genellikle yakacak odun gereksiniminin karşılanması amacıyla yönelik olarak işlendiğini söylemek olanaklıdır.

Diğer yandan, eski adıyla Orköy'ün orman köylüsüne verdiği dam örtülüğü kredisinin orman suçları üzerine olan etkisi de incelenmiştir. Dava ve icra takip defterlerinde yapılan inceleme sonucunda, yalnızca Merkez Orman İşletme Şefliği sınırları içinde 1962-1970 yılları arasında yılda ortalama 17 kişinin "hartama yapmak, pedavra bulundurmak, hartama nakletmek" gibi suçlardan hüküm giydiği tespit edilmiştir. Orköy'ün etkin olarak çalıştığı 1970-1981 yılları arasında ise bu suçlar yılda ortalama 1'in altına düşmüştür. Bundan sonraki yıllarda ise dava takip defterlerinde bu çeşit suçlara rastlanılmamıştır. Bu durumun Orköy'ün orman köylüsüne verdiği dam örtülüğü kredileriyle yakından ilgisi vardır. Sonuç olarak, Orköy'ün orman suçlarını azaltıcı yönde etkisinden bahsetmek olanaklıdır.

"Yakacak odunununuzu nasıl ve nerden sağlıyorsunuz?" şeklinde yöneltilen soruya ise deneklerin yüzde 16'sı yanıt verememiştir. Orman suçu işleyen deneklerin yüzde 66'sı ise, yakacağını kendi arazisinde bulunan ağaçları keserek elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Yürürlükteki orman yasasının 31. maddesinin sağladığı kolaylıktan yararlanarak yakacak odun gereksinimini karşılayanların oranı ise yüzde 18 olarak belirlenmiştir. Öte yandan, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 31. Maddesi'nden yararlanarak yakacak odun gereksinimini karşılayan deneklere, aldıkları yakacak odunun kendilerine yeterli olup olmadığı sorulmuş ve hepsinden "yetersiz" yanıtı alınmıştır.

Orman suçu işleyen kişilerin konutlarının durumunun saptanması amacıyla deneklere "konutunuz ahşap mı; betonarme mi?" şeklinde yöneltilen soruya alınan yanıtlardan anlaşıldığına göre; orman suçu işleyen kişilerin yüzde 72'sinin ahşap konutlarda yaşamını sürdürdüğü tespit edilmiştir. Betonarme konutlarda yaşayanların oranı ise yüzde 28'dir.

6.2. Sosyal Durum

6.2.1. Demografik Yapı

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, ormancılığımızın karşılaştığı başlıca sorunlardan birisi olarak arazi üzerindeki

nüfus baskısından ve bu baskının orman-halk ilişkilerinin bozulmasına sebep olduğundan bahsedilmektedir (DPT, 1968, s.342). Nüfus artışına paralel olarak kişi başına düşen tarım alanlarının azalması, zaten kısıtlı tarım alanlarının bulunduğu orman köylerinde önemli sorunlara neden olmaktadır.

Çağlar ise, orman köylerindeki nüfus yoğunluğunu orman suçları için bir neden değil; fakat bir önkoşul saymaktadır (Çağlar, 1984, s. 160).

Bir araştırmaya göre 1970-1977 yılları arasında Orköy Bölge Başmüdürlüklerindeki orman köylerinden toplam 1 116 892 kişinin kentlere göçettiği saptanırken; başka bir deyişle yüzde 2.0 oranında göç olayı varken, yüzde 2.8 doğal nüfus artışı olduğu ve sonuçta yüzde 0.8 net nüfus artışı bulunduğu belirlenmiştir (DPT, 1985, s 315).

Araştırmanın yürütüldüğü Ordu Devlet Orman İşletmesine bağlı orman köylerinde de durum bundan pek farklı değildir. Köylerin bağlı buldukları işletme şefliklerindeki toplam nüfusları ve tarihsel gelişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6.3 : Köylerin Nüfus Durumu

Orman İşl. Şefliği	1965 Yılı Nüfusu	1970 Yılı Nüfusu	1975 Yılı Nüfusu	1980 Yılı Nüfusu	1985 Yılı Nüfusu
Merkez	7 400	7 692	7 293	7 771	7 104
Çambaşı	4 027	3 681	4 113	4 504	4 370
Gölköy	7 812	8 679	8 932	9 798	9 682
Ulubey	7 903	8 398	8 812	9 828	10 798
Toplam	27 232	28 450	29 240	31 901	31 954

Kaynak : DiE, Genel Nüfus Sayımı Sonuçları

Tablodan da anlaşılacağı gibi, araştırmanın yapıldığı 30 köyde yılda net yüzde 0.79 nüfus artışı olmaktadır. Bu oran ülkemiz genelindeki nüfus artış oranından çok düşük gibi görünmesine rağmen araştırmanın yapıldığı köylerde doğal nüfus artışının çok fazla olduğu söylenebilir. Çünkü, yapılan ankette deneklere yöneltilen "kaç çocuğunuz var?" sorusuna verilen yanıtlar ile mahkeme tutanaklarındaki sanıkların tanıtımı bölümlerinden elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda orman suçu işleyen köylülerin ortalama olarak 5.38 çocuğa sahip oldukları saptanmıştır. Görüldüğü gibi doğal nüfus artışı çok yüksek düzeydedir. Aradaki fark ise göç olaylarının yoğun oluşu ile ifade edilebilir.

Öte yandan, araştırmanın yapıldığı 30 köyde 5 011 aile yaşamını sürdürmektedir. Son yapılan nüfus sayımına bu köylerdeki

bir aile ortalama olarak $31\ 954 / 5\ 011 = 6.37$ kişiden oluşmaktadır. Bu sayı ülke ortalamasının üzerindedir. Ortalama 5.38 çocuğa sahip olan orman suçlularının aile nüfuslarının da bu rakamdan büyük olduğu, aile büyüklerinin, ortalama çocuk sayısına eklenmesi ile kolaylıkla anlaşılabilir.

6.2.2. Göçler ve Nedenleri

6.2.2.1. Sürekli Göçler

Ordu ili köylerinden 1980-1985 yılları arasında 490 aile, ekonomik; 22 aile, sosyal; 23 aile, afet; 9 aile de diğer nedenlerden göç etmiştir (DiE, 1985, s. 79).

Ekonomik nedenlerden dolayı göç edenlerin, daha fazla gelir elde etme, amacıyla şehirlere gittiği ifade edilmektedir. Bunların önce inşaat işçiliği, garsonluk vb. gibi işkollarında çalışmak amacıyla geçici olarak göç ettiği, daha sonra ise kalıcı bir iş buldukları için köyden tamamen ayrıldıklarından sözedilmektedir.

6.2.2.2. Geçici Göçler

Yine DiE belirlemelerine göre Ordu ili köylerinden 1985 yılına kadar 7 851 aile 10 350 köylü ekonomik nedenlerden dolayı yurt dışına gitmiştir. Çalışmanın yürütüldüğü köylerde yurt dışına göç olayının son yıllarda çok azaldığı ifade edilmektedir. Yine 1980-1985 yılları arasında 12 329 aile ve 51 744 kişi ekonomik nedenlerle yurt içine göç etmiştir. Bunun yanında 200 aile ve 1000 kişi sosyal; 20 aile ile 115 kişi de afet nedenleriyle yurt içine geçici göç yapmışlardır (DiE, 1985, s. 79).

Araştırmanın yürütüldüğü köylerdeki belirlemelere göre, yazları köylerinde bulunan ve tarımsal üretim yapan bir çok köylü, kışları ilçe merkezlerine ve büyük şehirlere göç etmekte ve genellikle işçi olarak çalışmaktadır. Diğer yandan, kış aylarında ulaşım koşullarının ağırlaşacağı düşüncesi ile sağlık amaçlı geçici göçler olduğu da ifade edilmektedir. Özellikle ortaöğretim çağındaki çocuklarının öğrenimlerini sürdürmek de köylülerce değinilen diğer bir göç nedenidir.

6.2.3. Yerleşim Durumu

Suçların yoğun olarak işlendiği köylerin tamamına yakını dağınık yerleşim düzenine sahiptir. Dağ ve etek köyü konumunda olan bu köylerdeki arazi, genellikle çok sarp; iklim ve topografik özellikler açısından ise köyler son derece olumsuz özellik-

lere sahiptir. Köylerin dağınık yerleşime ve olumsuz arazi ve iklim koşullarına sahip olması nedeniyle kamu hizmetlerinden çok az yararlanabildiği gözlemlenmiştir. Köylerin ilçe merkezlerine en uzak köyler oluşu ise diğer bir olumsuzluktur. Zira, bu köylere atanan kamu görevlileri hiç bir özendirici önlem alınmadığı için, ilçe merkezine daha yakın köylerde çalışmak istemektedir.

6.2.4. Kooperatifleşme Durumu

Ordu ili'ne bağlı köylerde 23 tarım kredi kooperatifi, 2 tarım satış kooperatifi, 9 da köy kalkınma kooperatifi bulunmaktadır (DİE, 1985, s. 99). Orman suçunun yoğun olarak işlendiği köylerin hiç birinde herhangi bir kooperatifleşme yoktur. Kooperatif ve özellikle de "köy kalkınma kooperatifi" bulunmaması, köylülerin güçlerini ortak hedefler doğrultusunda birleştiremediklerini göstermekte olması açısından önemli bir olumsuzluktur.

6.3. Kültürel Durum

İlçe halk eğitim müdürlükleri kayıtlarına göre Merkez ilçe'de halkın yüzde 92'si okuma-yazma bilmektedir. Ulubey ilçesi'nde yüzde 88 olan okuma-yazma oranı, Gölköy ilçesinde yüzde 95'i bulmaktadır. Görüldüğü gibi araştırma bölgesinde okuma-yazma oranı oldukça yüksektir. Halk Eğitim Müdürlüğü yetkilileri bu oranın yüksek oluşuna neden olarak özellikle 1980'den sonra açılan okuma-yazma kurslarını göstermektedirler.

Orman suçu işleyen 444 kişi üzerinde yapılan inceleme sonucunda, orman suçu işleyen köylülerin Merkez ilçe'de yüzde 75'i; Ulubey ilçesi'nde yüzde 74'ü; Gölköy ilçesi'nde ise yüzde 83.8'i okur-yazar olarak saptanmıştır.

Sonuç olarak, okuma-yazma bilmeyen köylülerin orman suçu sayılan eylemleri işleme hususunda daha hassas olduğunu söylemek olanaklıdır.

Diğer yandan, orman suçu işleyen kişilerin ormanın yararları konusundaki bilgi düzeylerinin anlaşılabilmesi amacıyla yöneltilen sorulara verilen yanıtlar göstermiştir ki; suçlular ormanın yararlı olduğunun bilincindedir. Ancak, orman suçu işleyen kişilerin yalnızca yüzde 8'i ormanın ekonomik, toplumsal, kültürel, erozyona karşı koyma, yağmur yağmasına neden olma, gibi faydalarından söz edebilmiştir. Suç işleyenlerin yüzde 92'si ise ormana yalnızca yakacak ve yapacak odun gereksinimini sağlayan bir servet olarak bakmaktadır.

Görüldüğü gibi orman suçu işleyen köylülerin tamamına yakını ormanın topluma sağladığı ekonomik, sosyal, kültürel, yurt savunması, anti erozyonel vb.gibi ekonomik ve ekonomik olmayan yararlarının farkında değildir. Dolayısıyla orman suçu işleyen kitleler ormanın önemini de bilmedikleri gibi, orman ve ağaç sevgisinden de yoksundurlar.

6.4. Orman Kadastrosunun Suçlara Etkisi

"İstikrarlı bir ormancılık politikasının güdülebilmesi, belirlenen amaçların ve öngörülen önlemlerin gerçekleştirilebilmesi, ancak bu amaçla ortaya konan orman yasa ve yönetmeliklerinin pürüzsüz bir şekilde uygulanması ile olanaklı olur. Bunun için de her şeyden önce, yasaların uygulanacağı, hizmetlerin görüleceği, ormancılık etkinliklerinin yürütüleceği, yani orman rejimine girecek alanların kesin olarak belli edilmesi, niteliğinin bilinmesi, belirli sınır işaretleri ile işaretlenmesi ve şüpheye meydan bırakmayacak bir şekilde sahipleri ile ortaya konması gerekir. Ancak bu işler yapıldıktan ve hukuki yönden değer taşıyan resmi belgelerle belgelendikten sonradır ki, orman rejimine giren alanın hukuk yönünden emniyeti sağlanmış ve ormancılığın türlü işlevlerini yerine getirmesi için gerekli bulunan zemin hazırlanmış olur. Bu koşul yerine getirilmediğinde, taşınmazın sahibi; gerek resmi ve gerekse özel kuruluş ve kişiler tarafından türlü mülkiyet ve tasarruf savlari ile devamlı şekilde rahatsız edilmekten kurtulamaz ve mülk sahibinin tespit ettiği idare ve işletme amaçlarını gerçekleştirmesi de yasaların çok mükemmel ve yaptırımlarının şiddetli olmasına ve yasaları uygulamakla görevli örgütün geniş yetkilerine ve çabalarına rağmen olanaklı olamaz.

Nitekim, memleketimizde ormanların tahdit ve kadastrosu sorunu eskiden beri çözümlenmemiş olduğu ve bu yolla edinmemiz gereken bilgilere ve hukuki belgelere sahip bulunamadığımız için, orman yasalarının koruma ile ilgili hükümlerini yerine getirmek olanaklı olamamıştır. Orman mülkiyetinin güvenliği sağlanamayınca, mülk sahibi, yararlanma, bakım, imar, ağaçlandırma ve diğer çeşitli hizmetlerle ilgili görevlerini yerine getirememiş ve mevzuatımızın bu hizmetle ilgili hükümleri işlemez hale gelmiştir. Yine bu yüzdendir ki, sayısı onbinleri aşan tasarruf, el atmanın önlenmesi (müdahalenin men-i) ve diğer mülkiyet anlaşmazlıkları mahkemelere konu olmuştur (İnal, 1965, s. 7)."

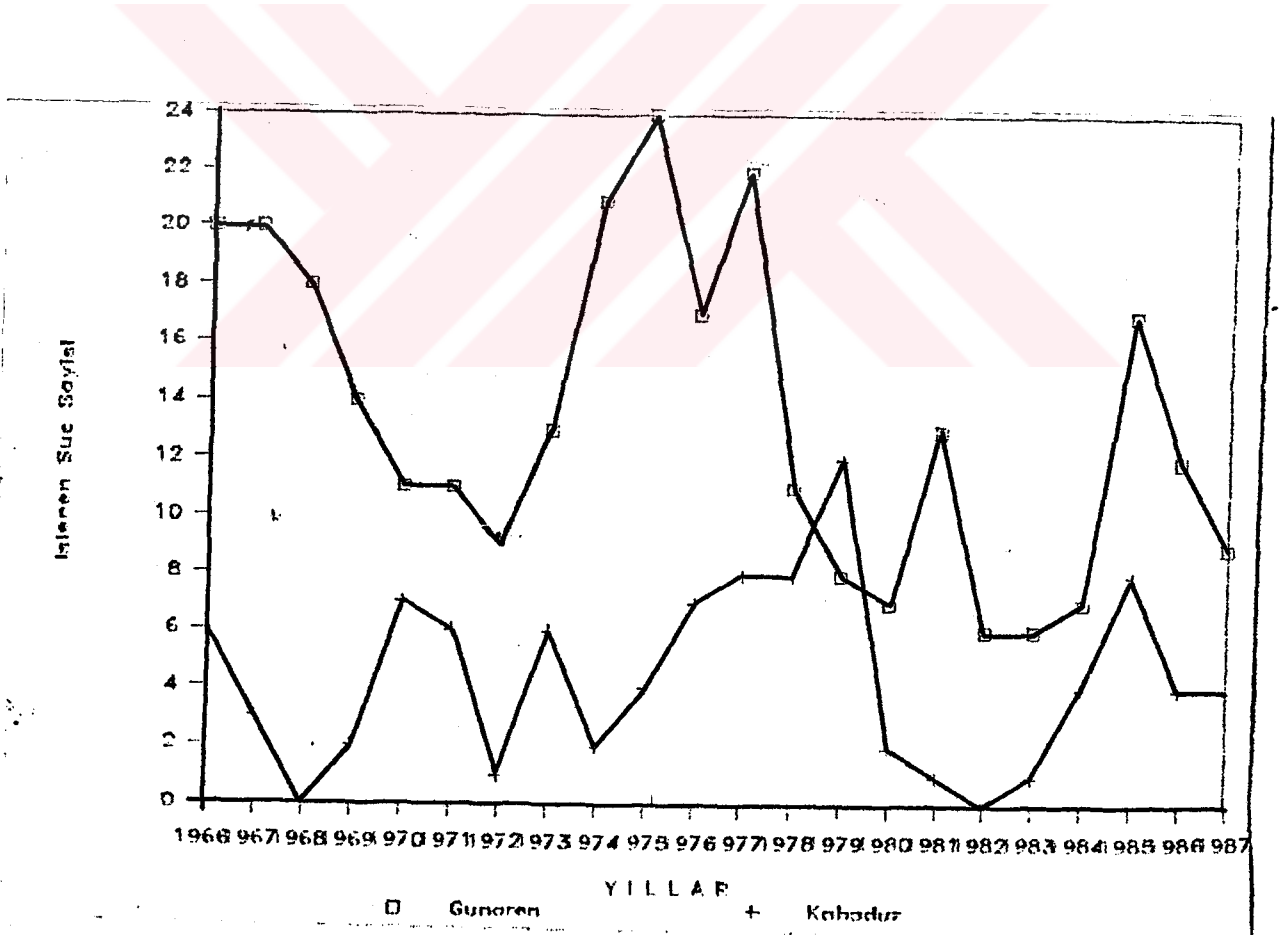
Yapılan incelemelerden elde edilen bilgiye göre 1980 yılı sonuna kadar mahkemelere orman sınırları ile ilişkili olarak 510 097 adet yazının gelmiş olması (Eryılmaz ve Doğan, 1983, s. 140), orman kadastrosunun tamamlanmamasının orman suçları üzerine olan etkisine somut bir örnek oluşturmaktadır.

Çalışmanın yürütüldüğü köylerde orman kadastrosunun tamamlanmamış olmasından kaynaklanan sorunların hangi boyutlarda olduğunun saptanması amacıyla, orman suçu işleyen deneklere "suç işlediğiniz alanın mülkiyeti kimin?" şeklinde bir soru yöneltilmiştir. Verilen yanıtların incelenmesi sonucunda köylülerin yüzde 68'inin suçun işlendiği alanın kendilerine ait olduğunu belirttikleri anlaşılmıştır. Bu kişilere yöneltilen "tapu veya mülkiyet savında bulunabileceğiniz herhangi bir belgeniz var mı?" şeklindeki soruya ise deneklerin yüzde 78'i olumsuz yanıt vermiştir.

Görüldüğü gibi bir mülkiyet kargaşası sözkonusudur. Mahkemeler tarafından suçlu bulunan kişiler, suçlarını kabul etmemekte arazinin kendilerine ait olduğu savıyla geleneksel kullanımlarına devam edecekleri izlenimi vermektedirler.

Ordu Devlet Orman İşletmesine bağlı 16 köyün orman kadastroları 1973-1983 yılları arasında yapılmıştır. Bu köylerden 14'ünün orman ile herhangi bir ilişkileri sözkonusu değildir. Yani bu köyler orman dışı köylerdir. Özellikle mülkiyet uyuşmazlıklarının yoğun olarak bulunduğu orman içi köylerden hiçbirinde orman kadastroyu yapılmamıştır. Ormana bitişik karakterde olan Günören Köyü ile Kabadüz Bucacı'nda ise orman kadastroyu işleri tamamlanmıştır.

Orman kadastroyu tamamlanmış bulunan bu iki yerleşim birimindeki orman suçlarının tarihi gelişimi aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 6.3. Orman Kadastroyu Yapılan Köylerde Suçların Gelişimi

Orman kadastrosu Günören Köyü'nde 1977 yılında; Kabadüz Bucağı'nda ise 1979 yılında tamamlanmıştır. Grafikten de anlaşılabilir gibi, orman kadastro çalışmalarının devam ettiği yıllarda orman suçlarında nicel bir artış olmuştur. Köylülerin toprağını kaybetme korkusu içinde bulunduğu sanılan bu yıllarda çoğunlukla "işgal" suçunun işlendiği de dava takip defterlerinden anlaşılmıştır.

Sonuç olarak denilebilir ki, her ne kadar orman kadastrosu çalışmalarının devam ettiği yıllarda suçlarda bir artış olduğu tespit edilmişse de uzun dönemde kadastro orman suçlarını azaltıcı yönde etki etmiştir.

6.5. Orman Yasalarının Suçlar Üzerine Etkisi

Suç işleyen deneklerin orman yasaları hakkındaki bilgilerinin ölçülmesi amacıyla yöneltilen soruya verilen yanıtlardan anlaşıldığına göre, deneklerin yüzde 64'ü orman yasalarından habersizdir. Orman yasalarını kısmen bildiğini ifade edenlerin oranı ise yüzde 27'dir. Deneklerin yüzde 9'u da orman yasalarından haberdar olduğundan söz etmişlerdir.

Genel nitelikli bu belirlemeden sonra, orman suçu işleyen köylülerin orman yasalarının suç saydığı eylemler hakkında bilgi sahibi olup, olmadıklarının anlaşılabilmesi amacıyla yöneltilen "Ormandan dikili ağaç kesmek, ormanları yakmak, yaş ağaçları boğmak, izinsiz yerleşme ve tesis yapmak, ormanlara hayvan sokmak, fidanları kesmek veya sökmek, ağaçlardan pedavra (hartama) çıkarmak, orman ürünlerini izinsiz nakletmek vb. gibi eylemlerin orman yasalarına göre yasak olduğunu biliyor musunuz?" sorusuna ise deneklerin yüzde 100'ü olumlu yanıt vermişlerdir.

Görüldüğü gibi, orman suçu işleyen köylüler her ne kadar orman yasalarının tamamı hakkında bilgi sahibi değilseler de; orman yasasına göre suç oluşturan eylemleri bilmektedirler.

Diğer yandan, bazı bilim adamları, orman yasalarının sık sık değiştirilmesinin de orman suçlarını arttırdığını ifade etmektedirler. Çalışmamızda örnek olması bakımından, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 84. Maddesi'nde 2896 Sayılı Yasa ile yapılan değişikliğin nasıl bir etkisi olduğunun saptanmasına çalışılmıştır.

Bunun için öncelikle 6831 Sayılı Yasa'nın 84. Maddesi aşağıya çıkarılmıştır.

"MADDE 84 : Orman suçlarından dolayı zaptolunan ağaç, tomruk, kereste ve mahrukat ve sair mahsuller ile cürüm aletleri vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere mevcut

ise orman depolarına veya en yakın belediye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, buda bulunmaz ise ihtiyar meclisi arasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası müşkül ve masraflı bulunanlar, orman idaresinin satış komisyonunca mahallinde veya pazar yerlerinde, ilan edilmek suretiyle derhal satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para emanet olarak bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Zaptolunan nakil vasıtaları rayiç değerleri nispetinde kanunen muteber teminat veya muteber müteselsil kefil gösterdikleri tekdırde dava neticesine kadar sahiplerine iade olunur. Teminat veya kefalet vermiyenlere ait nakil vasıtaları hakkında yukardaki fıkra hükmü tatbik olunur.

Ancak, kanunun 108 inci maddesi gereğince müsaderesi icabetmiyen nakil vasıtaları teminat ve kefalet aranmadan sahiplerine iade olunur.

Maznun lehine karar verilmesi halinde, zaptedilmiş emval mevcut ise derhal ve satılmış ise bedeli iade olunur.

Müsaderesine karar verilen mallar, nakil vasıtaları ve cürüm aletleri satılmamış ise satılarak Orman Umum Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir" (Res. Gaz., 1956).

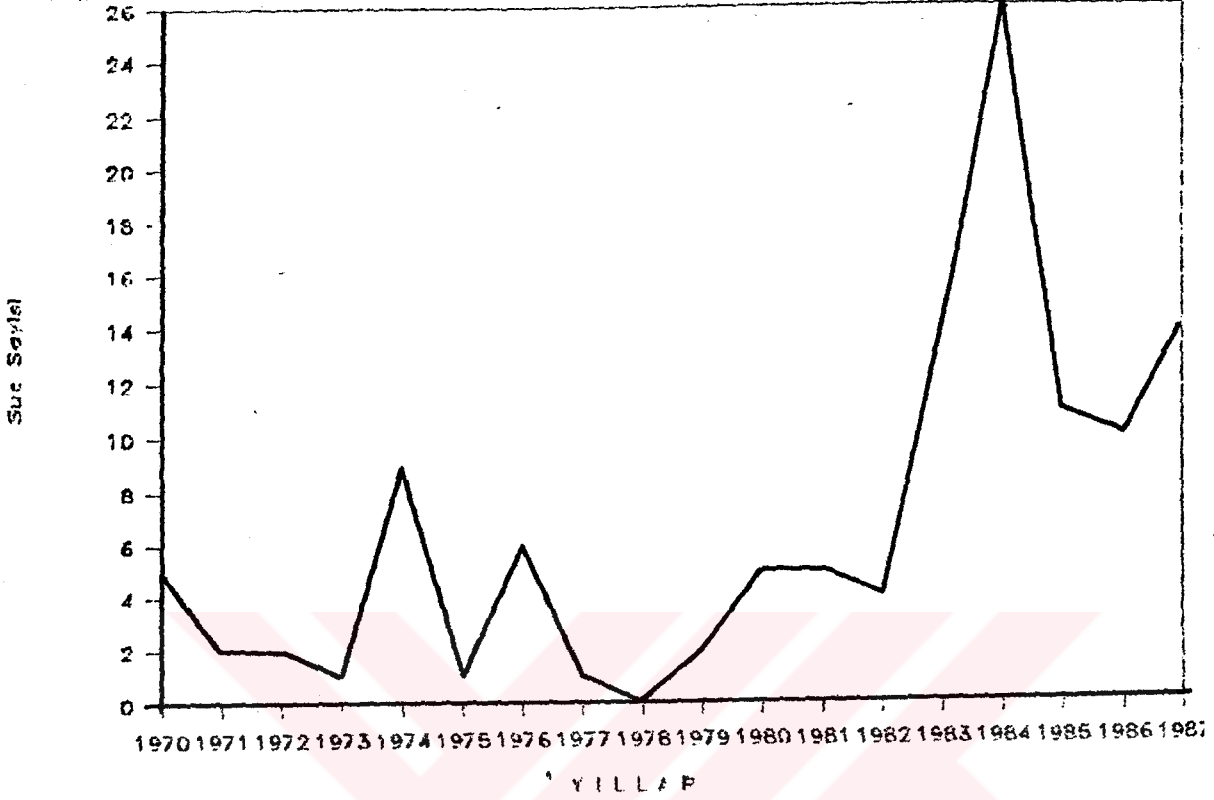
Yukarıda verilen 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 84.Maddesi yeterince etkili olamamış olacak ki, 1983 yılında değişiklik yoluna gidilmiştir. 2896 Sayılı Yasa ile değiştirilen 84. Madde'nin konuyla ilgili değişik fıkraları aşağıda verilmiştir.

"Hüküm kesinleştikten sonra, evvelce satılıp parası emanete alınan veya bilahare satılan nakil vasıtası ve suç aletlerinin satış bedelinin yüzde yirmisi (% 20'si) kaçağı haber verenlere, yüzde otuzu (% 30'u) ise yakalayıp zaptedenlere ikramiye olarak verilir.

Polis, jandarına, köy muhtarı, ihtiyar heyeti üyelerinin suç aletleri ve nakil vasıtasını yakalamaları ve orman idaresine teslim etmeleri halinde, bunlar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Nakil vasıtası ve suç aletleri satış bedelinin yüzde ellisi (% 50'si), orman emvalinin satış bedelinin ise tamamı Orman Genel Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir" (Res. Gaz., 1983).

Görüldüğü gibi, 2896 Sayılı Yasa ile devletin kolluk kuvvetleri özendirilmeye çalışılmıştır. Bu özendirme önlemi öncesinde ve sonrasında "kaçak orman ürünü nakletmek" suçunun sayısal gelişimi aşağıdaki grafikte verilmeye çalışılmıştır.

Grafik 6.4 : Kaçakçılık Suçunun 2896 Sayılı Yasa Öncesi Ve Sonrası Gelişimi

Grafikten de anlaşılacağı gibi, 2896 Sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 1983 yılından önce yılda ortalama 3.3 adet "yasal olmayan yollardan orman ürünü nakletme" suçu işlenmektedir. Anılan yasanın yürürlüğe girmesinden sonra ise bu sayı yılda ortalama 15 adet olmuştur. Yani, yaklaşık yüzde 450'lik bir artış söz konusudur. Bu artışa neden olarak, orman koruma memurları ile diğer kolluk kuvvetlerinin 1983 yılında değiştirilen 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 84. maddesi ile sağlanan ikramiye alma hakkından yararlanmak için denetimlerini sıklaştırmalarını göstermek olanaklı olmaktadır. Bu nedenle orman yasasında yapılan bu değişikliğin orman suçlarını artırdığını söylemek yanlıgilara neden olabilir. Zira, kayıtlara geçen suç sayısındaki artışın, "gizli suçluluk oranındaki azalış" şeklinde yorumlanmasının daha gerçekçi olacağını söylemek olanaklıdır.

Bu örnek, orman yasalarında yapılan değişikliklerin orman suçlarını şu yada bu şekilde etkilediğini göstermesi bakımından önemlidir. Yanıtlardan ve gözlemlerden anlaşıldığına göre, grafikte 1983 yılından sonra oluşan sayısal artış, gerçekte oluşan suçların artışı değil; gizli suçluluk oranının düşmesidir.

Diğer yandan, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın orman suçu işleyenlere verdiği cezaların yetersiz oluşu da, yasanın

caydırıcı olamamasına neden olmaktadır. Bu nedenle yeterli yaptırıma sahip olmayan yürürlükteki orman yasası, orman suçlarını azaltıcı bir etkiye sahip olamadığı gibi, suçların artmasına da neden olmaktadır.

6.6. Orman Suçlarını Etkileyen Yönetmel Faktörler

6.6.1. Köylü Kişisel Yakacak Odun Gereksiniminin Zamanında Verilememesi

Araştırmanın yürütüldüğü 30 köyden 20'sinin sınırları içinde verimli devlet ormanı bulunmaktadır. Bu nedenle bu 20 köy, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 3373 Sayılı Yasa ile değiştirilen 31. Maddesi kapsamına girmektedir.

Son derece zor koşullar içerisinde yasalarla kendilerine yüklenen türlü işlerle uğraşmak zorunda olan orman idaresi, yörenin olumsuz doğa ve iklim koşullarına rağmen ormancılıkla ilgili olmayan birçok işle de uğraşmak zorunda bırakılmaktadır. Araç, gereç, teknik ve idari personel gibi bir çok olanaktan yoksun olarak etkinliklerini bir çok konu ve geniş alanda sürdüren orman idaresi, doğal olarak bir çok işi de yarım bırakabilmektedir.

Orman köylülerinin yasal hakkı olan kişisel yakacak odunun zamanında verilememesi nedeniyle köylü, erken gelen kışla birlikte zorunlu olarak ormanlara zarar vermekte ve suç işlemektedir. Kişisel yakacak odun gereksiniminin zamanında verilip, verilemediği konusunda yöneltilen sorulara deneklerin yüzde 61'i olumlu yanıt verirken, yüzde 39'u da zamanında verilemediği, şeklinde yanıt vermiştir. Bilindiği gibi yürürlükteki orman yasasının 31. maddesine göre bu madde kapsamına giren köyler halkının yakacak gereksinimleri tarife bedeli ile karşılanmakta, satış istif yerinden karşılanması halinde ise kesme, taşıma ve istif giderleri ayrıca alınmaktadır (Res. Gaz.,1987). Orman suçu işleyen kişilere tarife bedeli konusunda yöneltilen sorulara alınan yanıtlara göre ise, köylüler tarife bedelini de ağır bulmaktadırlar. Geleneksel olarak yararlandıkları ormanlardan ücret ödeyerek yararlanmak istememeleri de diğer ve önemli bir sorunu oluşturmaktadır.

6.6.2. Koruma sistemi

Bilindiği gibi devlet ormanları 1945 yılına kadar Orman Muhafaza Genel Komutanlığı tarafından korunmaya çalışılmıştır. Anılan yılda çıkarılan 4767 Sayılı Yasa ile bu kuruluş kaldırılmış, görev ve yetkileri de Devlet Orman İşletmelerine devredilmiştir.

1945 yılından 1982 yılına kadar ülkemiz ormanlarının koruma işleri "ayırım-bölüm" sistemi ile yürütülmüş, 1982 yılında ise "toplu-koruma" sistemine geçilmiştir. Bunun sonucunda, ülke genelinde 6097 bölümden oluşan koruma sisteminin yerine, 1547 adet toplu koruma merkezinden oluşan toplu koruma sistemine geçilmiştir.

Ordu Devlet Orman İşletmesinde Gölköy'de iki, diğer işletme şefliklerinde de birer olmak üzere, toplam 5 adet toplu koruma merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde ise toplam 45 adet orman muhafaza memuru görev yapmaktadır. Yani, orman işletmesinde bir orman koruma memuruna $54 \cdot 707/45 = 1215.5$ hektar orman alanı düşmektedir. Ormanların dağınık yerlerde bulunması da gözönüne alınırsa, 1215.5 ha.lık orman alanını yalnızca bir memurun koruyamayacağı ortaya çıkmaktadır. Orman işletmesi yetkilileri de koruma işlerine bakan memurların sayısının yetersizliğinden söz etmektedirler. Memur sayısının yetersizliğinin yanında sorun oluşturan diğer bir konu da koruma işlerinde görevli personelin başka işlerde de çalıştırılması konusudur.

Diğer yandan, muhafaza memurlarının eğitiminin yetersiz oluşu da önemli bir sorundur. Ormancılık sektöründe halkla sürekli olarak içiçe olan, ormancılık örgütünün köy bazında temsilcisi durumunda bulunan bu memurların özellikle halkla ilişkiler konusunda eğitimlerinin eksik oluşu değinilmesi gereken diğer bir hususu oluşturmaktadır.

Orman muhafaza memurları ise; sosyal yaşantıdan yoksun olarak, çok zor iklim ve doğal koşullarda çalıştıklarını, herhangi bir özendirici önlemin bulunmadığını, ücretlerinin ise çalışma koşullarına göre çok düşük olduğunu ifade etmektedirler.

Korumaya, dolayısı ile de özellikle kaçakçılık gibi orman suçlarına etkili olan diğer bir faktör de ulaşım sistemidir.

Konuya en somut örnek olarak Çambaşı Orman İşletme Şefliği'nde kaçakçılık suçlarının hemen hemen hiç işlenemez olmasına etkili olan yol ağı verilebilir. Çambaşı Orman İşletme Şefliği sınırları içinde bulunan bütün yerleşim yerlerinden Merkez İlçe'ye yasal olmayan yollardan orman ürünü nakledebilmek için bir tek yol hattı bulunmaktadır. Orman İşletmesinin bu yol üzerinde sürekli olarak görev yapan bir kontrol kulübesinin bulunması, Çambaşı Orman İşletme Şefliği'nde "kaçakçılık" suçlarının işlenememesine neden olabilmektedir.

6.7. Köylülerin Devlete Olan Güvenlerinin Azalması

Özellikle ağaçlandırma çalışmalarında orman idaresi sürekli olarak köylülerle karşı karşıya gelmektedir. Ormanın yararı ve önemine ilişkin yeteri bilgiye sahip olmayan orman köylüleri, önemli ölçüde hayvancılık yapmadıkları halde, meraları kalmadığı için ağaçlandırılacak alanlar konusunda orman işletmesi ile ters düşmektedirler.

Çambaşı Orman İşletme Şefliği tarafından yapılan mera ıslahı çalışmalarına orman köylüleri karşı çıkmaktadırlar. Kendileri için yapılan bu örnek çalışmaya bile köylülerin karşı çıkması, orman köylüsünün devlete olan güveninin azalmış olmasına örnek oluşturmaktadır.

6.8. Diğer Faktörler

Orman suçları üzerine etkili olan diğer faktörler ise, özellikle politik nedenlerle orman suçları için sıklıkla af çıkarılması, orman yasa ve yönetmeliklerinin sık sık değiştirilmesi, orman yasalarındaki yaptırımların yetersiz oluşu, yasaların ve özellikle de mahkeme kararlarının bile yeterince uygulanamaması, psikolojik nedenler vb. gibi faktörlerdir.

7. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

7.1. Sonuçlar

Orman suçları ve bu suçlar nedeniyle oluşan zarar bir yandan ormancılık etkinliklerinin yürütülmesine engel olduğu gibi; diğer yandan da ülke ekonomisine ve uzun dönemde de ülke geleceğine önemli zararlar vermektedir.

Ordu Devlet Orman İşletmesi, ülkemizde ormansızlaşmanın çok hızlı gerçekleştiği bir işletme durumundadır. İşletme sınırları içerisinde 1958-1987 yılları arasında yılda ortalama 483.4 orman suçu işlenmiştir. Bu suçlar içerisinde ise oran olarak en fazla "açma" suçu işlenmektedir. Bundan sonra ise yoğun olarak işlenen diğer bir suç çeşidi de "ormanlardan izinsiz ağaç kesme" dir.

İşlenen suçlarla yılda ortalama 912 m3 tomruk; 715 ster ve 7213 kental yakacak orman ürünü zarar görmüştür. Bunun yanında yılda 79.4 hektar alan, açma, yerleşme, işgal ve faydalanma amaçlarıyla ormansızlaştırılmıştır.

Orman davasından sanık durumunda olan bir kişinin, suç işlediği savıyla mahkemeye verilmiş tarihinden itibaren, mahkemenin bu konuda karar veriş tarihi arasında geçen süre ortalama olarak Ulubey'de 25.25 ay, Gökçöy'de 40.62 ay, Merkez ilçe'de ise 41.99 ay olarak saptanmıştır. Davaların yargılanma süresi içinde ertelenme sayıları da ortalama 14.5'tir. Mahkemelerin sonuçta verdiği karar ise ortalama olarak yüzde 90 oranında orman idaresi lehine olmuştur. Sanık lehine çıkan karar oranı ise yüzde 5 civarındadır.

Orman suçu işleyen kişilere "yaşlı kesim" demek olanaklıdır. Çünkü, en çok orman suçu işleyenler 55-59 yaş grubundaki kişilerdir. Orman suçu işleyen kişilerin yüzde 1'i daha önce herhangi bir suçtan sabıkalı olmuşlardır. Orman suçu işleyen kişilerin ilçelerde yüzde yüze yakınının çiftçi olduğu tespit edilmiştir. Merkez ilçe'de ise suçluların yüzde 80'i çiftçi iken, yüzde 14'ü serbest meslek sahibi, yüzde 4'ü de işsiz durumundadır. Orman suçu işleyenlerin tamamına yakını erkek olup, yüzde 98'i evlidir.

Orman suçu işleyen kişilerin yüzde 6.3'ünün hiç toprağı bulunmamaktadır. Yüzde 81.5'i de bir ailenin geçimini sağlayacak büyüklükte toprağına sahip değildir. Sahip olunan tarım arazileri bölge ortalamasının 1 / 5.7 'si oranında verimli kullanılmaktadır.

Diğer yandan, hayvancılık ve orman işçiliği de, orman suçu işleyenler için önemli bir ekonomik girdi sağlayamamaktadır.

Bölgede yoğun olarak işlenen açma, izinsiz ağaç kesme ve hartama elde etme gibi suçların incelenmesi sonucunda, suçların çoğunlukla ekonomik gerekçelerle işlendiği saptanmıştır.

Yakacak odun üretimi ile tüketim arasında bir dengesizlik vardır. Köylülerin ekonomik ve sosyal durumu ile konutlarının gösterdiği özellikten dolayı yakacak odun kullanımını sınırlandırmak ve hatta kontrol altına almak son derece zordur.

Araştırma bölgesinde dağınık yerleşim nedeniyle orman ile halk içiçe yaşamaktadır. Yerleşim durumunun dağınık olması özelliğinin yanında, topografik koşulların da son derece olumsuz olması halkı ormanlardan usulsüz yararlanmaya iten diğer bir etkidir.

Doğal nüfus artışının özellikle orman suçunun yoğun olarak işlendiği köylerde yüksek olduğu saptanmıştır. Orman suçu işleyen kişilerin ortalama 5.38 çocuk sahibi olmaları da bunu kanıtlamaktadır. Bu belirlemeye rağmen, DiE genel nüfus sayımı sonuçlarına göre araştırmanın yürütüldüğü köylerde nüfus artışının binde 7.9 gibi, ülkemiz ortalamasının bile altındadır. DiE verilerine göre araştırma bölgesinde nüfus artışının çok düşük hesap edilmiş olmasının en önemli nedeni ise özellikle ekonomik amaçlı olmak üzere, sosyal, afet vb. gibi nedenlerle oluşan sürekli ve geçici göçler gösterilebilir.

Okur-yazar oranı Merkez ilçe'de yüzde 92, Gökçöy'de yüzde 95, Ulubey'de ise yüzde 88 iken, orman suçu işleyenlerde bu oran, Merkez ilçe'de yüzde 75, Gökçöy'de yüzde 83.8, Ulubeyde de yüzde 74 olarak saptanmıştır. Yani, okuma-yazma bilmeyen kesim orman suçu sayılan eylemlere karşı daha duyarlıdırlar.

Orman suçu işleyen kişiler, ormanların işlevlerini, topluma ve ülke ekonomisine bugün ve gelecekte sağlayacağı yararları bilmemekte; orman ve ağaç sevgisinden yoksun bulunmaktadır. Ormancılık örgütünün ise bu konuda örgütlü ve planlı bir halkla ilişkiler etkinliğinde bulunduğu da söylenemez.

Orman kadastrounun tamamlanmamış olması da orman suçlarına neden olmaktadır. Zira, suç işleyen deneklerin çoğu, suça konu olan alanın kendisine ait olduğunu ileri sürmekte ve bu nedenle de geleneksel kullanıma devam etmektedir.

Orman kadastro bitirilmiş köylerde orman suçlarının giderek bir azalma dönemine girmiş olması da; iyelik sorununun çözümlenmiş olmasının orman suçları üzerine etkili olduğunu göstermesi bakımından ilginç bir örnek oluşturmaktadır.

Orman suçu işleyen kişiler, işlenmemesi gereken yasak eylemlerle ilgili bilgi sahibidirler. Yani, orman suçu işleyen

köylüleri yürürlükte bulunan 6831 Sayılı Orman Yasası'na göre suç oluşturan eylemleri bilmektedirler.

Yasaların ve yasalarda yapılan değişikliklerin orman suçlarını nasıl etkilediğinin araştırılması amacıyla, 6831 Sayılı Orman Yasası'nın 2896 Sayılı Yasa ile değiştirilen 84. Maddesi'ndeki değişikliğin "izinsiz orman ürünü nakletme" suçuna nasıl bir etki yaptığı örnek olarak incelenmiştir. Bu değişiklik sonucunda orman ürünlerinin yasal olmayan yollardan nakledilmesi nedeniyle oluşan suçların azalması beklenirken; bu gerçekleşmemiş, tutanaklara geçen suç sayısında önemli oranda artışlar gözlenmiştir. Bu örnek aynı zamanda orman suçlarındaki gizli suçluluk oranının yüksek oluşu hakkında da bir fikir vermiştir.

Orman suçlarına sebep oluşturan diğer bir etken ise köylü kişisel yakacak odun gereksiniminin zamanında verilememesidir. Bu konuda söz edilebilecek diğer bir sorun da ormanların köy yerleşim alanlarına çok uzakta bulunması ve dolayısı ile orman idaresinden orman yasası uyarınca yakacak odun alan köylülerin bu odunları konutlarına taşımakta güçlük çekmeleridir.

Ormanların parça parça ve birbirinden çok uzak yerlerde, dağınık halde bulunması; yeterli sayıda personel, haberleşme araç ve gereçleri ile bölge özelliklerine göre hızlı ulaşım yapabilecek ulaşım araçlarına sahip olmayan orman işletmesinin etkin koruma önlemleri alabilmesine olanak tanımamaktadır.

Koruma personelinin sayısının yetersizliği yanında sorun oluşturan bir başka konu da bu personelin eğitiminin yetersiz oluşudur. Her türlü zor iklim ve doğal koşullar altında görev yapan koruma personeline verilen ücret de onları özendirilmekten uzak bir düzeydedir. Yani, suçlara etken olan bir başka faktör olarak orman koruma memurlarının görevlerini isteyerek yapabilecekleri ortamın olmaması, özellikle halkla ilişkiler konusunda eğitimlerinin eksik oluşu gösterilebilir.

Orman suçlarına neden olan diğer önemli bir sorun ise; orman köylülerinin devlete olan güvenlerinin azalmasıdır.

7.2. Öneriler

Köylülerin ormana karşı takındıkları olumsuz tutum ve davranışların giderilmesi, dolayısıyla orman-köylü ilişkilerinin düzeltilmesi için alınması gereken önlemlerin başında bu tutum ve davranışların nedenlerinin araştırılması gelmektedir. Bu

nedenler bölgeden bölgeye farklılıklar göstereceği için alınacak önlemler de farklı olmak gerekir.

Araştırma bölgesinde arazi sınıflaması yapılmamıştır. Bölgede arazi sınıflamasının yapılması ve orman rejimine giren alanların da belirlenmesi; tahdit ve kadastronun açıl bir şekilde tamamlanması alınması gereken öncelikli önlemler arasındadır.

Araştırmada incelenen köyler, sataşmanın, sınır uyumsuzluklarının ve orman suçlarının en yoğun olduğu yerleşim birimleridir. Orman sınırlandırma işlerinin öncelikle ormanların da yoğun olarak bulunduğu bu köylerden başlanması sağlanmalıdır.

Yürürlükte bulunan mülkiyet sistemi değiştirilerek, miras hukukundan doğan arazi bölünmelerinin önüne geçebilecek yeni yasal düzenlemelere gidilmelidir.

Orman suçu işleyen kesimin ekonomik durumlarının iyileştirilmesi suçların azaltılması için kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu nedenle Orköy tarafından hazırlanan ilçe bazındaki kalkınma planlarına işlerlik kazandırılmalı, Orköy yeniden kurularak orman köylülerinin kalkındırılması çalışmalarıyla ilgilendirilmelidir. Ancak yalnızca bu kuruluşun değil; tüm kamu kurum ve kuruluşlarının organize edilerek orman köylülerinin yaşam standardını arttırma konusunda çaba göstermeleri sağlanmalıdır.

Ziraat Bankası tarafından köylülere daha fazla ve düşük faizli kredi verilmeli, kredilerin etkin ve uygun alanlarda kullanımı denetlenmeli ve sağlanmalıdır.

Yerleşim yerlerinin sarp olduğu; tarım arazisinin bulunmadığı, bulunanların da verimli kullanımı olanağının olmadığı köylerin gerekirse başka yerlere taşınması; bu konuda finans kaynağı oluşturulması gereklidir.

Fındık tarımı yapılan alanlar sınırlandırılmalı, etkin bir fındık politikası oluşturularak devletin tüketiciyi koruması sağlanmalıdır. Dekardaki fındık verimi çok düşük olan orman köylerinde verimliliğin arttırılmasına çalışılmalı, fındık tarım alanlarında kolaylıkla yapılabilecek ahır hayvancılığı özendirilmelidir.

Bölgede çok kısıtlı olan mera alanları iyileştirilmeli, ahır hayvancılığının yanında tavukçuluk da yapılmalıdır.

Kalkınma amaçlı kooperatifler kurulmalı ve bu kooperatifler finans ve eğitim konularında devlet desteği görmelidir.

Son derece olumlu sonuçları saptanan dam örtülüğü kredisinin verilmesine devam edilmeli, arıcılık, el ve ev sanatları gibi tarım dışı etkinlikler de teşvik edilmelidir.

Yakacak odun kullanımı azaltılmalı, ikame maddeleri bulunarak orman köylülerine kredili satışlar yapılmalıdır. Bu konuda elektrik enerjisi kullanımı bir örnek olarak düşünülmelidir.

Orman köylerindeki hızlı nüfus artışı, ormanlar için de önemli sorun oluşturmaktadır. Nüfus artışının azaltılmasına yönelik eğitim çalışmaları yapılmalı, köylülerin daha az çocuk sahibi olmaları özendirilmelidir.

Yerleşim birimlerinin dağınık oluşu, kamu hizmetlerinin orman köylerine götürülmesinde önemli bir engel oluşturmaktadır. Bunun çözümü için merkez köyler oluşturulmalı, buralarda hizmet yoğunluğu sağlanmalıdır. Kamu hizmetleri için politik yatırımlardan çok doğal koşulların dikkate alınması, götürülen hizmetlerin devamlılığının da sağlanması gereklidir.

Orman suçları ile ilgili sürekli olarak çıkarılan af yasaları orman suçlarını olumlu yönde etkilememektedir. Bu nedenle çıkarılan af yasalarının bir yararı olmamıştır. Genellikle politik amaçlı olan af yasalarının çıkarılmasının engellenmesi gereklidir.

Orman yasa ve yönetmelikleri de sık sık değiştirilmemeli, zorunlu yapılan değişikliklerle ilgili orman köylülerinin aydınlanmaları sağlanmalıdır. Diğer yandan özellikle para cezalarının caydırıcı boyutlarda olmasının sağlanması için günümüz koşullarına göre düzenlenmesi gereklidir.

Orman köylülerine doğa ve ağaç sevgisi aşılanmalı, ormanın yararları ile ormansızlıktan doğacak felaketler konusunda aydınlanmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla özellikle orman köylerindeki okullara ormancılıkla ilgili bilgiler vermek amacıyla dersler konulmalı ve çocuklara hitap eden iletişim teknikleriyle halkla ilişkiler etkinliğinde bulunulmalıdır.

Halkla ilişkiler konusunda özellikle radyodan yararlanma yoluna gidilmeli, orman köylülerinin tamamına yakının sahip olduğu bu iletişim aracının ormancılığı, orman yasa ve yönetmeliklerini, ormanın topluma sağladığı ekonomik ve ekonomik olmayan yararları anlatma hususunda etkin olarak kullanımı sağlanmalıdır.

Daha etkili koruma yapabilmek için, öncelikle orman işletme şefliklerinin; dolayısıyla da koruma örgütünün etkinlik alanları küçültülmelidir. Bunun yanında orman koruma memurlarının sayısı arttırılmalı, ücretleri, çalışma koşulları da dikkate alınarak yükseltilmelidir. Koruma örgütüne modern haberleşme aletleri sağlanmalıdır. Bunun yanında, koruma amacıyla orman yollarında hareket yeteneği yüksek ve genellikle küçük ulaşım araçları sağlanmalı ve bu amaçla kullanılmasının izlenmesi gereklidir.

Orman koruma memurlarının ormancılık örgütünün köy bazındaki temsilcileri olduğu dikkate alınarak onların özellikle halkla ilişkiler konusunda eğitilmeleri sağlanmalıdır.

Ormanların korunması için köy muhtarlarıyla da işbirliği yapılmalı, onlara bu konuda yetki ve sorumluluk verilmelidir.

Dava ve icra takip işlerinde bilgisayar kullanımının yaygınlaştırılması ve en azından çeşitli denemelerin yapılması, gerek işlerin zamanında yapılması ve gerekse de bürokrasinin azaltılması bakımından düşünülmeli ve uygulanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acun, E., Geray, A.U. (1980). Orman Köylülerinin Kentlileşmesi ve Orman-Köy ilişkileri (Safranbolu örneği), İ.U. Yayın No: 2640, O.F. Yayın No: 279, 85 s.
- Ata, C. (1988). Doğu Karadeniz ormancılığında silvikültürel uygulamalar ve karşılaşılan problemler, Orman Mühendisleri Odası yayın no. 14, 37-44.
- Bilge, N. (1987). Hukuk Başlangıcı, Turhan Kitabevi, Ankara, 271 s.-
- Çağlar, Y. (1984). Ormancılık çalışmalarında verimlilik düzeyini düşüren bir öge: Orman "suçları", Verimlilik Dergisi, 13, (2), 152-172.
- Çağlar, Y. (1986). Türkiye'de "Orman Köyleri" ve kalkındırılmasına yönelik etkinlikler, MPM Yayınları No. 340, 216s.
- Çanakcıoğlu, H. (1981). Orman Koruması, İ.U. Yayın No: 2838, O.F. Yayın No: 281, 295 s.
- Çetiner, E. (1988). Doğu Karadeniz Bölgesi'nde fındık üretiminin sorunları ve verimliliği arttırma yönünden alınması gerekli önlemler, "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Tarımsal Üretim Verimlilik Sorunları" sempozyumu bildirisi, TÜBİTAK, 49-64.
- DİE (1965). Genel nüfus sayımı sonuçları, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
- DİE (1970). Genel nüfus sayımı sonuçları, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
- DİE (1975). Genel nüfus sayımı sonuçları, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
- DİE (1980). Genel nüfus sayımı sonuçları, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara.
- DİE (1981). 35074 köyümüzün envanter etüdüleri, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara, 146 s.
- DİE (1983). Genel nüfus sayımı, Nüfusun sosyal ve ekonomik nitelikleri 12. 10. 1980 ili: 52- ORDU, Başbakanlık DİE Matbaası, Ankara, 84 s.

- DiE (1985). Genel nüfus sayımı sonuçları, Başbakanlık DiE matbaası, Ankara.
- DiE (1987). Türkiye istatistik yıllığı, DiE Yayın No: 1250, Ankara, 479 s.
- DiE (1989). Genel nüfus sayımı, Nüfusun sosyal ve ekonomik nitelikleri, 20. 10. 1985 ili: 52-ORDU, DiE Yayın No: 1237, Ankara, 119 s.
- DPT (1967). ikinci beş yıllık kalkınma planı (1968-1972), DPT Basımevi, Ankara, 317 s.
- DPT (1985). V. beş yıllık kalkınma planı öncesinde gelişmeler, 1972-1983 (Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler), DPT Yayın No: 1975, Ankara, 443 s.
- DPT (1985). V. beş yıllık kalkınma planı ormancılık özel ihtisas komisyonu raporu, Yayın No: DPT: 2006-OİK: 310, Ankara, 429 s.
- Erem, F. (1977). Adalet Psikolojisi, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayın No: 413, Sevinç Matbaası, Ankara, 401 s.
- Eryılmaz, A.Y. (1981). Ağaçlandırma çalışmaları ve izlenmekte olan politikalar, K.T.Ü. Orman Fakültesi Dergisi 4 (1).
- Eryılmaz, A.Y, Doğan, E. (1983). Doğu Karadeniz ormanlarında entansif bir orman işletmeciliği için sınır güvenliği sorunları, K.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, 6 (1), 136-148.
- Eryılmaz, A.Y. (1983). Türkiye ormancılık politikası sorunları ve bunlara ilişkin öneriler, K.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, 6 (2), 266-287.
- Eryılmaz, A.Y. (1985). Ormancılık politikası ders notları, K.Ü. Orman Fakültesi ders notları yayın no: 96
- Eryılmaz, A.Y. (1988). Köy sorunları (Doğu Karadeniz Orman Köyleri örneği), S.Ü. "Köy sorunları sempozyumu" bildirisi, Konya.
- Eryılmaz, A.Y. (1988). Orman-köy ilişkilerinin düzenlenmesi etkinliklerinin gelişimi, TMMOB Orman Mühendisleri Odası yayını, Gelişim Matbaası, Ankara.
- Geray, C. (1974). Planlı Dönemde Köye Yönelik Çalışmalar (Sorunlar Yaklaşımlar Örgütlenmeler), TODAİE Yayın No: 139, Sevinç Matbaası.

- inal, B., Özçift, M. (1985). Ordu 1986, Ordu Ticaret ve Sanayi Odası yayını, Kuzey Matbaacılık, Trabzon.
- inal, S. (1967). Türkiye'de Ormanların Tahdit ve Kadastrosu Problemi, Tarım Bakanlığı-Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Sıra No 469, seri No: 25, Çelikkilt Matbaası, İstanbul, 104 s.
- inal, S. (1971). Türkiye'de Anayasa-Ormancılık ilişkileri, İ.U. Yayın No:1647, O.F. Yayın No:171, Kurtulmuş Matbaası, İstanbul, 176 s.
- Kapucu, F. (1987). Ormancılık Bilgisi (Orman veOrmancılıkta Temel Kavramlar), K.T.U. Orman Fakültesi Ders Notu, Trabzon, 308 s.
- ORKÖY (1978). Ordu İli Merkez İlçe Orman Köyleri Kalkınma Planı 1978, Orman Bakanlığı Orkøy Genel Müdürlüğü Yayını.
- ORKÖY (1982). Ordu İli .Gölköy, Korgan, Kumru ilçeleri Orman Köyleri Kalkınma Planı (1980-1984), Tarım ve Orman Bakanlığı Orkøy Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- ORKÖY (1983). Ordu İli Perşembe ve Ulubey ilçeleri Orman Köyleri Kalkınma Planı, Tarım ve Orman Bakanlığı Yayını, Ankara.
- OGM (1988). Orman Koruma ve Yangınla ilgili istatistik ve Değerlendirmeler, OGM- Orman Koruma ve Yangınla Mücadele Daire Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Önen, M. (1985). Hukukun Temel Kavramları, Der Yayınevi, İstanbul, 383 s.
- Özdönmez, M. (1965). Türkiye'de Orman Suçları Nevileri, Sebepleri ve Önlenmesi Çareleri Üzerine Araştırmalar, Tarım Bakanlığı Yayını, Sıra No: 422, Seri No: 21, Dizer Konca Matbaası, İstanbul, 205 s.
- Özdönmez, M. (1973). Orman Suçları İli ilgili Af Kanunları ve Sonuçları, İ.U. Orman Fakültesi Dergisi, B/23 (2), 48-61.
- Özdönmez, M. (1973). Devlet Ormanlarından Köylülerin Faydalanma Hakları, İ.U. Orman Fakültesi Dergisi, B/23 (2), 62-75.
- Özdönmez, M. (1984). Ormancılık ve Halkla ilişkiler, İ.U. Orman Fakültesi Dergisi, B/34 (4), 1-10.
- Res. Gaz. (1956). 6831 Sayılı Orman Kanunu, K. Tarihi: 31.8.1956, Yayın Tarihi: 8.9.1956, Sayı 9402.
- Res. Gaz. (1983). 2896 Sayılı Kanun, K. Tarihi: 23.9.1983, R.G.de Yayın Tarihi: 27.9.1983, Sayı 19174.

- Res. Gaz. (1986). Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik, Y. Tarihi: 6.1.1986, Sayı: 18980.
- Res. Gaz. (1987). 3373 Sayılı Kanun, K. Tarihi: 22.5.1987, Yayın Tarihi: 28.5.1987.
- Serez, M. (1988). Doğu Karadeniz Ormancılığında Koruma Problemleri ve Alınabilecek Önlemler, "Doğu Karadeniz Ormancılığı Sempozyumu" Orman Mühendisleri Odası Yayın No: 14, 74-78.
- Yazıcı, K. (1989). Doğu Karadeniz Bölgesin'nde Orman İşletmesinin Ekonomik Büyüklüğüne İlişkin Araştırmalar, Orman Mühendisliği Dergisi, 26 (1), Ankara, 22-27.
- Yediyıldız, B. (1985). Ordu Kazası Sosyal Tarihi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 598, Kültür Eserler Dizisi :42, Sanem Matbaası, Ankara, 279 s.

47 ref.

ÖZGEÇMİŞ

1962 yılında Ordu'da doğdu. İlköğrenimini Ordu'da tamamladıktan sonra, ortaöğrenimini Samsun'da devam ettirdi. 1980 yılında Ordu Lisesi'nden mezun oldu. Aynı yıl girdiği Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nden 1984 yılında orman mühendisi olarak diploma aldı.

Aynı yıl K.T.U. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, Orman Ekonomisi Anabilim Dalında Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1985-1986 yıllarında askerlik görevini yedek subay olarak yaptı. Askerlikten sonra 1986 güz döneminde Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı'na kaydoldu. Halen K.T.U. Orman Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktadır.